MØTEINNKALLING
TIL
Formannskapet

Møtested: Kommunestyresalen
Møtedato: 15.06.2017 Tid: 10:00

Forfall meldes umiddelbart. Varamedlemmene møter kun etter nærmere innkalling.

SAKSLISTE

Utvalgs-saksnr.	Saksnr. Tittel
33/17	17/68 **REFERATER OG MELDINGER**
34/17	17/92 **ÅRSRAPPORT 2016 BØ KOMMUNE**
35/17	16/1028 **REGNSKAP 2016**
36/17	17/338 **TERTIALRAPPORT 1 2017**
37/17	17/325 **PLANSTRATEGI FOR BØ KOMMUNE 2017 - 2020**
38/17	17/389 **NEDSETTELSE ELLER ETTERGIVELSE AV EIENDOMSSKATT**
39/17	17/379 **SØKNAD FRA EIDET BUTIKKDRIFT AS OM TILSKUDD OG LÅN**
40/17	17/87 **BØ KOMMUNES AREALPLAN 1 RUNDE**

Bø kommune, 9. juni 2017.

Sture Pedersen

Sture Pedersen
Ordfører

Postadresse:
Bø kommune
Rådhuset
8475 Straumsjøen

Telefon: 76 11 42 00
Telefaks: 76 11 43 01

REFERATER OG MELDINGER

Saksbehandler:	Grete F. Olsen	Arkiv: 033
Arkivsaksnr.:	17/68	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
33/17	Formannskapet	15.06.2017

Innstilling:

Referater og meldinger tas til orientering.

Saksutredning:

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: FSK Formannskapet

Saksnr	Regdato	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
	Navn		
	Innhold		
16/830-6	24.05.2017	RÅD//GUJA	027
	K-Sekretariatet IKS		
	K-SEKRETARIATET IKS - BREV FRA REPRESENTANTSKAPETS LEDER		
16/950-11	26.05.2017	RÅD//GUJA	X31
	Politiet		
	POLITIETS LOKALE STRUKTUR I NORDLAND		
17/26-2	26.05.2017	RÅD//GUJA	026
	Vesterålen barnevern		
	ÅRSMELDING 2016 FRA VESTERÅLEN BARNEVERN		

ÅRSRAPPORT 2016 BØ KOMMUNE

Saksbehandler:	Trond Robertsen	Arkiv: 004
Arkivsaksnr.:	17/92	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
34/17	Formannskapet	15.06.2017
29/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:
Bø kommunes årsrapport for 2016 tas til orientering.

Saksutredning:

Vedlagt følger Bø kommunes årsrapport for 2015. Denne rapporten er todelt hvor første del inneholder pliktig årsberetning og andre del består av etatenes årsrapport.

For spesielt interesserte ligger det ved en KOSTRA-analyse utarbeidet av Framsikt på bestilling fra rådmannen som kommer i tillegg til de analyser som framgår av årsrapporten.

Vedlegg:

Årsrapport 2016
KOSTRA-analyse utarbeidet av Framsikt

Straumsjøen 23.05.2017

Gundar Jakobsen
rådmann

REGNSKAP 2016

Saksbehandler:	Trond Robertsen	Arkiv: 210
Arkivsaksnr.:	16/1028	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
35/17	Formannskapet	15.06.2017
28/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:
Bø kommunes regnskap for 2016 vedtas med et regnskapsmessig mindre forbruk på driften på 2 638 516,18 kr og et kapitalregnskap i balanse.

Saksutredning:

I hht kommunelovens § 48 pkt 3 skal kommunestyret selv vedta årsregnskapet etter innstilling fra formannskapet. Dette kan mao ikke delegeres. Videre heter det at vedtaket må angi disponering av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd.
Lovens pkt 6 gir departementet mulighet til å gi forskrift med nærmere regler om årsregnskapet, årsberetningen og regnskapsføringen. Slik forskrift er utarbeidet, og i hht dennes § 10 omhandler regnskapsfrister og behandling av årsregnskapet og årsberetning heter det:
"Årsregnskap og årsberetning skal vedtas av kommunestyret selv senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. Årsregnskapet skal være avlagt fra fagsjef for regnskap innen 15. februar i året etter regnskapsåret.
Revisor skal for hvert regnskapsår avgi revisjonsberetning til kommunestyret. Revisor skal senest en måned etter at årsregnskapet er avlagt oversende kopi av revisjonsberetningen til formannskapet, samt kontrollutvalget. Kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret før årsregnskapet vedtas. Kopi av denne uttalelsen skal være formannskapet i hende før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.
Administrasjonssjefen utarbeider årsberetning, og fremmer denne for det organ kommunestyret bestemmer. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret samtidig med at årsregnskapet skal behandles."

Årsrapporten som også inneholder pliktig Årsberetning fremmes som egen sak.

Foreliggende regnskap er avsluttet med et netto mindre forbruk 2 638 516,18 kr. I dette ligger det et regnskapsført merforbruk på 124 545,73 kr som gjelder selvkostområdet feiing.
Kapitalregnskapet er avsluttet i balanse. Viser for øvrig til Årsrapporten for mer utfyllende kommentarer og analyser.

PS! Som ved behandling av regnskapet for 2014 og 2015 har vi valgt å legger fram tallene på overordnet nivå inkl regnskapsnotene. Dette innebærer at detaljregnskapet kun trykkes opp etter særskilt bestilling fra den enkelte representant.

Vedlegg:

Årsregnskap 2016
Revisjonsberetning
Kontrollutvalgets uttalelse

Straumsjøen 23.05.2017

Gundar Jakobsen
rådmann

KomRev NORD
Interkommunalt selskap

Vi skaper trygghet

Til kommunestyret i Bø kommune.

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Bø kommunes årsregnskap som viser kr 196 437 887,- til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 2 638 516,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Bø kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsrapport side 27-78 som er utover den pliktige årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:
www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Harstad den 4. mai 2017

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

Dokid: 17008429 (16/1028-8)

K-Sekretariatet

BØ KOMMUNE, Fellestjenesten
Arkiv saksnr.: 16/1028
Dok.nr.: 8
Journalnr./år: 4402/17
Løpenr.:
06 JUN 2017
Saksbeh.: TR
Ansv.: Gufa, S.P.
Ark.kode:
Ark.kode:
Kassasjon:
Gradering:

Bø kommune
ordføreren

Deres ref.:
Vår ref.: 430.5.5/15/17/TK

Saksbeh.: Tage Karlsen
E-postadr.: tage.karlsen@k-sekretariatet.no

Telefon: 770 26166 480 38383

Dato: 6.6.2017

SAK TIL BEHANDLING I FORMANNSKAPET OG KOMMUNESTYRET

KONTROLLUTVALGETS SAK 10/17: KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE OM BØ KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2016

Kontrollutvalget har protokollerte følgende i møte 14.6.2016 under behandlingen av sak 22/16:

«Innstilling:

1. *Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse til årsregnskapet som kontrollutvalgets uttalelse til Bø kommunes årsregnskap for 2016.*

2. *Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for fremleggelse i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.*

Kontrollutvalgets leder fremsatte følgende forslag til vedtak:

1. *Kontrollutvalget vedtar følgende uttalelse som kontrollutvalgets uttalelse til Bø kommunes årsregnskap for 2016:*

   Kontrollutvalget har i møte 6.6.2017 behandlet Bø kommunes årsregnskap for 2016.

   Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen datert 4.5.2017. I tillegg har revisor supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

   Kontrollutvalget har merket seg at Bø kommunes regnskap for 2016 viser et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 2.638.516, og et netto driftsresultat på 4,605 mill. kr.

   Kontrollutvalget har også merket seg at rådmannen har avlagt årsregnskapet og årsberetningen uten vesentlige feil, og det foreligger revisjonsberetning uten merknader.

Kommunens økonomiske resultat for 2016 er forbedret sammenlignet med resultatet i 2015, men fortsatt står kommunen overfor utfordringer for å sikre en forsvarlig økonomisk drift framover.

Ut over ovennevnte, og det som framgår av saksframlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 4.5.2017, har kontrollutvalget ikke ytterligere merknader til Bø kommunes årsregnskap for 2016.

2. *Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for fremleggelse i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.»*

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Saken oversendes herved for behandling i formannskapet og kommunestyret.

./. Vedlagt følger saksframlegget til kontrollutvalget og kontrollutvalgets uttalelse signert av utvalgets leder.

Med vennlig hilsen

Tage Karlsen
Rådgiver

Kopi: rådmannen

BØ KOMMUNE
KONTROLLUTVALGET

Til
Kommunestyret i Bø kommune

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE OM BØ KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2016

Kontrollutvalget har i møte 6.6.2017 behandlet Bø kommunes årsregnskap for 2016.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen datert 4.5.2017. I tillegg har revisor supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger.

Kontrollutvalget har merket seg at Bø kommunes regnskap for 2016 viser et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 2.638.516, og et netto driftsresultat på 4,605 mill. kr.

Kontrollutvalget har også merket seg at rådmannen har avlagt årsregnskapet og årsberetningen uten vesentlige feil, og det foreligger revisjonsberetning uten merknader.

Kommunens økonomiske resultat for 2016 er forbedret sammenlignet med resultatet i 2015, men fortsatt står kommunen overfor utfordringer for å sikre en forsvarlig økonomisk drift framover.

Ut over ovennevnte, og det som framgår av saksframlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 4.5.2017, har kontrollutvalget ikke ytterligere merknader til Bø kommunes årsregnskap for 2016.

Bø, den 6. juni 2017

Arne Fredrik Andersen
leder av kontrollutvalget

Gjenpart: Formannskapet

Dokid: 17008430 (16/1028-8)
KONTROLLUTVALGETS SAKSFRAMLEGG

K-Sekretariatet

Utvalg:	Saksnummer:	Møtedato:	Saksbehandler:
Kontrollutvalget i Bø kommune	10/2017	6.6.2017	Inger Johansen

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE OM BØ KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2016

Innstilling til v e d t a k:

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse til årsregnskapet som kontrollutvalgets uttalelse til Bø kommunes årsregnskap for 2016.

2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for fremleggelse i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Saken gjelder:

Bø kommunes regnskap for 2016.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Kopi av revisjonsberetning 2016 datert 4. mai 2017
Utkast til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2016

B: Utrykte vedlegg: Bø kommunes årsregnskap for 2016 (sendt fra kommunen)
Bø kommunes årsberetning for 2016 (sendt fra kommunen)

Saksutredning:

Av *Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner* § 7, fremgår at kontrollutvalget skal avgi *uttalelse om årsregnskapet*. Bestemmelsen fastsetter kontrollutvalgets rett til å knytte kommentarer til årsregnskapet med revisjonsberetning før årsregnskapet behandles i kommunestyret. Uttalelsen fra kontrollutvalget skal stiles i original form til kommunestyret, og med kopi til formannskapet. Det er sentralt at kontrollutvalgets uttalelse skal være forannevnte organ i hende før dette avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret.

I henhold til *Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner* samt *Forskrift om årsregnskap og årsberetning* skal:

a. Årsregnskapet skal være avlagt av administrasjonssjefen innen 15. februar.
b. Årsberetningen skal være avgitt av administrasjonssjefen innen 31. mars.
c. Revisjonsberetningen skal avlegges senest innen 15. april. Dette gjelder også der regnskap ikke foreligger.
d. Årsregnskap og årsberetning skal vedtas av kommunestyret senest 30. juni.

Årsregnskapet skal presenteres og avlegges etter de krav som fremkommer i *Forskrift om årsregnskap og årsberetning*, samt tilhørende regnskapsstandarder utarbeidet av Foreningen for God kommunal regnskapsskikk.

Årsberetningen skal utarbeides i tråd med kravene i kommunelovens § 48 nr 5 og god kommunal regnskapsskikk. I følge kommunelovens § 48 nr 5 skal det gis opplysninger om følgende:

- Forhold som er viktige for å bedømme om økonomisk stilling og resultat av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet.
- Andre forhold av vesentlig betydning.
- Redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.
- Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.

I tillegg skal administrasjonssjefen redegjøre for vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Ut over dette er det gitt en foreløpig regnskapsstandard om innholdet i årsberetningen, *KRS (F) nr 6 Noter og årsberetning*. Den gir følgende anbefaling:

> *Årsberetningen er administrasjonssjefens redegjørelse for kommunens virksomhet gjennom året. I denne beretningen skal det tas inn opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske resultat og stilling, samt andre forhold av vesentlig betydning for kommunen.*

Revisjonsberetningen skal avlegges senest 15. april, jf. revisjonsforskriftens § 5.

Fra om med regnskapsåret 2016 er revisjonsberetningen vesentlig endret som følge av reviderte revisjonsstandarder (ISA'ene) tilknyttet beretningen. Fortsatt er tre standarder aktuelle ved utarbeidelsen av revisjonsberetningen, ISA 700 – *Konklusjon og rapportering om regnskaper*, ISA 705 – *Modifikasjoner i konklusjonen i den uavhengige beretning* og ISA 706 – *Presiseringavsnitt og avsnitt om "andre forhold" i den uavhengige revisors beretning*. Videre skal revisor omtale sentrale forhold ved revisjonen i revisjonsberetningen iht. ISA 701.

Den mest synlige endringen i revisjonsberetningen er at revisors konklusjon om årsregnskapet kommer innledningsvis. Etter konklusjonen kommer eventuell omtale av sentrale forhold i revisjonen. Videre skal revisor gi en uttalelse om sin uavhengighet, noe som også er nytt. Dernest kommer mer standardavsnitt om ledelsens og revisors ansvar.

I tillegg til de nye standardene som går direkte på revisjonsberetningen er det kommet en revidert ISA 720 om revisors ansvar for øvrig informasjon som gis i tilknytning til årsregnskapet. Dette vil ofte være mer detaljert omtale av virksomheten på enkeltområder i kommunen som gis i en årsrapport, utover de kravene som følger av regnskapsreglene og bestemmelsene om årsberetning. Revisor skal lese slik øvrig informasjon og vurdere om det er vesentlig uoverensstemmelse med årsregnskapet. Nytt er at revisor skal ta inn en omtale av revisors oppgaver og plikter knyttet til økonomisk informasjon i revisjonsberetningen.

Som tidligere, revisjonsberetningen presenteres todelt: - I første del uttaler revisor seg om årsregnskapet, mens del to omhandler andre forhold enn årsregnskapet og som revisor er pålagt å uttale seg om etter norsk lovgivning.

Årsregnskapet og årsberetningen for 2016 er avlagt og datert hhv. 3.3. og 31.3.2017. Revisjonsberetningen er avlagt 4. mai 2017.

Revisjonsberetningen for Bø kommunes årsregnskap for 2016 er en normal beretning, dvs. uten forbehold eller presiseringer. I avsnittet "øvrige forhold" har revisor gitt opplysninger om budsjettet, årsberetningen samt registrering og dokumentasjon. Revisor konkluderer positivt på alle forholdene.

Årsregnskapet for 2016 viser et regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) på kr 2.638.516. Regnskapet for 2015 viste et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 639.541. Investeringsregnskapet for 2016 er gjort opp i balanse, dvs. resultat lik 0.

Kommunens økonomiske resultat og utvikling er nærmere beskrevet i rådmannens årsberetning, herunder beskrivelse av brutto og netto driftsresutat, fond, lånegjeld og likviditet. Når det gjelder sistnevnte opplyser rådmannen at kommunen fortsatt har et likviditetslån på 33 mill. kr, og at det kan være mulighet for å redusere kapitalutgiftene ved å redusere likviditetslånet, noe som vurderes i 2017.

Det vises til nærmere omtale av kommunens økonomiske situasjon i årsberetningen.

Kommunens økonomiske resultat for 2016 er forbedret sammenlignet med regnskapet for 2015. Imidlertid er kommunens likvide situasjon fortsatt ikke god, der kommunen har et likviditetslån på 33 mill. kr ved utgangen av året. Videre er det ikke bokført frie fond (disposisjonsfond) per 31.12.2016, dvs. ingen midler som kan disponeres fritt til drift og/eller til investeringer.

Vedlagt følger forslag til uttalelse fra kontrollutvalget om årsregnskapet.

Finnsnes, den 26. mai 2017

Inger Johansen
seniorrådgiver

TERTIALRAPPORT 1 2017

Saksbehandler:	Trond Robertsen	Arkiv: 210
Arkivsaksnr.:	17/338	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
36/17	Formannskapet	15.06.2017
30/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:
Vedlagte rapport for 1. tertial 2017 tas til orientering.

1. Helse- og omsorgsetatens behov for tilleggsbevilgning til dekning av merutgifter til ressurskrevende brukere på 1.4 mill kr innvilges, og finansieres med økt utbytte.
2. Det igangsettes en prosess i etatene med henblikk på innstramming av driften med 1 150 000 kr fordelt etter andel av opprinnelig netto driftsramme; jfr tabell kapitel 9.
3. Ny finansiering av investeringer vedtas slik det framgår av kap 9.
4. Det delegeres til rådmannen å foreta detaljreguleringer av budsjettet.

Saksutredning:
Vedlagt følger rapport for 1. tertial 2017.

Vedlegg:
Rapport for 1. tertial 2017

Straumsjøen 06.06.2017

Gundar Jakobsen
rådmann

Innholdsfortegnelse

Rådmannens kommentarer ... 3

Kapittel 1 Felles finanser ... 3

1.1 Rammetilskudd ... 3

1.2 Inntektsutjevning og skatt få formue og inntekt ... 3

1.3 Eiendomsskatt ... 4

1.4 Utbytte ... 5

1.5 Renteutgifter, kompensasjonstilskudd, kalkulatoriske avskrivninger og renter ... 5

1.6 Avdrag ... 5

1.7 Sentral lønnspott ... 5

1.8 Overskudd 2016 ... 5

1.9 Økte inntekter Felles finanser ... 5

Kapittel 2 Fellesfunksjoner og sentrale styringsorganer ... 6

2.1 Generelt om driften ... 6

2.2 Bemanning og arbeidsmiljø ... 6

2.3 Personalforvaltning ... 6

2.4 Internkontroll ... 7

Øverst i skjemaet ... 8

2.5 IKT-avdelingen ... 8

2.6 Fellestjenesten ... 8

2.7 Økonomiavdelingen ... 8

2.8 Budsjett og regnskap ... 9

2.9 Forklaring på avvik i drift jfr. tabellen ... 9

2.10 Konklusjon ... 9

Kapittel 3 Skole og barnehageetaten ... 9

3.1 Generelt om drifta. ... 9

3.2 Bemanning og arbeidsmiljø ... 12

3.3 Budsjett og regnskap ... 12

3.4 Forklaring på avvik i drift jfr. tabellen ... 12

3.5 Status på politiske vedtak, økonomiplantiltakene med m.m. ... 13

3.6 Konklusjon ... 13

Kapittel 4 Helse- og omsorgsetaten 14
4.1 Generelt om driften 14
4.2 Bemanning og arbeidsmiljø 23
4.3 Budsjett og regnskap 24
4.4 Forklaring på avvik i drift 25
4.5 Status på politiske vedtak, økonomiplantiltakene med m.m. 26
4.6 Konklusjon 26
Kapittel 5 Kultur og næringsetaten 27
5.1 Generelt om drifta 27
5.2 Næring 27
Kapittel 6 Teknisk etat 33
6.1 Generelt om driften 33
6.2 Bemanning 33
6.3 Budsjett og regnskap 34
6.4 Forklaring på avvik i drift jfr. tabellen. 34
6.5 Status på politiske vedtak, økonomiplantiltakene med m.m. 35
6.6 Konklusjon 35
Kapittel 7 NAV-avdelingen 35
7.1 Generelt om driften 35
7.2 Bemanning og arbeidsmiljø 36
7.3 Budsjett og regnskap 36
7.4 Forklaring på avvik i drift jf. Tabellen 36
7.5 Konklusjon 37
Kapittel 8 Rapportering investeringsprosjekter 38
Kapittel 9 Budsjettregulering 42

Rådmannens kommentarer

Denne driftsrapporten beskriver den samlede kommunale virksomheten i de fire første månedene av budsjettåret 2017. Samtidig legges det frem en oversikt over kommunens investeringsprosjekter, og status for disse.

Rapporten viser at driften i det alt vesentlige går som planlagt. NAV melder om et mulig overforbruk på sosialtjenesten, og helse- og omsorgsetaten signaliserer et merforbruk på 2.4 mill kr fordelt på barnevern og ressurskrevende tiltak innenfor psykisk helsevern.

Etterfølgende kommentarer viser en økt inntekt på 1.4 mill kr i utbytte samt at regnskapet for 2016 gikk med et overskudd på 2.6 mill kr. Dette innebærer at det ligger en mulighet til å finansiere merforbruk tilsvarende 4 mill kr. Dette må betraktes som engangsinntekter, mens merutgiftene særlig knyttet til helse- og omsorgsetaten vil videreføres også i 2018. Ønsker derfor å se på muligheten til å dekke inn deler av merforbruket med varige driftstiltak innenfor opprinnelig vedtatte budsjettrammer.

Kapittel 1 Felles finanser

Felles finanser består av inntekter og utgifter som i sum gir en nettoinntekt som rammetilskudd, skatt og inntektsutjevning, renter- og avdrag på lån, overføring til investeringer m.v. Denne nettoinntekten anvendes til å drifte avdelingene med sine ulike oppgaver, og fordeles som en nettoramme i budsjettet.

1.1 Rammetilskudd

Vedtatt budsjett forutsetter et rammetilskudd som bygger på opplysninger fra Regjeringens forslag til Stortinget (Grønn Bok). Dette er på 106.477 mill kr, som tillagt skjønnstilskudd ressurskrevende tjenester på 0.35 mill kr gir en ramme på 106.827 mill kr. I budsjettavtalen på Stortinget ble rammen redusert med 183 000 kr for Bø kommune. I forbindelse med behandling av RNB i mai ble rammen økt med 120 000 kr slik at samlet endring fra opprinnelig budsjett er utgjør en reduksjon fra 106.477 mill kr til 106.414 mill kr. Det knytter seg usikkerhet til skjønnsmidlene til ressurskrevende brukere som er budsjettert. Her har vi fått fra 0.3 mill – 0.5 mill de siste årene. Det er forutsatt 0.35 mill kr i årets budsjett, som er identisk med det vi ble tildelt i fjor. Med bakgrunn i ovenstående vil jeg foreslå at rammetilskuddet holdes uendret fra opprinnelig budsjett.

1.2 Inntektsutjevning og skatt få formue og inntekt

Skatt på formue og inntekt beregnes gjennom inntektssystemet hvor skattesvake kommuner er garantert en inntekt pr innbygger når fordelingen av total skatteinngang for alle landets kommuner er kjent. Disse beregnes ut fra innbyggertall pr 01.01. i budsjettåret. Historisk sett har Bø kommunes befolkning blitt redusert, mens vi har en økning på landsbasis. Isolert sett betyr det at vi får en stadig lavere andel av skatteinntektene.

Dette er tross alt positivt, ettersom vi har en fortid som viser adskillig verre tall; jfr etterfølgende tabell for de 8 siste årene.

Befolkningsutvikling
2009-2017

År	01.01.	01.jul
2009	2 838	2 781
2010	2 789	2 772
2011	2 790	2 744
2012	2 720	2 707
2013	2 654	2 657
2014	2 642	2 639
2015	2 642	2 637
2016	2 632	2 634
2017	2 624	

Med utgangspunkt i målsettingen i Kommuneplanen om at folketallet skal stabiliseres, er det i budsjettet lagt inn en optimistisk forutsetning om at innbyggertallet skal holde seg stabilt på samme nivå som 01.07.2016. Som vi ser er innbyggertallet redusert med 10 fra 01.07.16 til 01.01.17.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett (RNB) har KS lagt fram en endret prognose på skatt basert på endelig inngang i 2016 og forventet økning i 2017. Som kjent baserte kommunestyret disse inntektene på Regjeringens beregninger i Statsbudsjettet. Dette gav større inntekter enn hva prognosene fra KS viste. Oppdaterte prognoser fra KS etter RNB viser en betydelig lavere skatteinntekt enn det vi har budsjettert med. Differansen mellom prognosen fra KS og vår egen prognose basert på regnskapstall for 2016 og samme vekstanslag som KS, vil gi en mindreinntekt 1.1 mill kr i forhold til opprinnelig budsjett. Dersom vi bruker faktiske regnskapstall og samme vekstanslag som i opprinnelig budsjett, viser prognosen 150 000 kr mindre inntekter.

Bø kommunes skatteinngang viser pr april 15 558 723 kr. På samme tid i fjor var tallet 15 293 210 kr, mao en økning på 1.7%. Dette er under vårt anslag på 2.3%, men vil heller ikke ha så stor betydning ettersom en høyere kommunal inngang vil gi lavere inntektsutjamning. Vi må derfor stille vår lit til at inngangen totalt for landet øker mer enn prognosen fra KS nå tilsier. Hvis denne prognosen blir riktig må vi redusere vår budsjetterte inntekt med 1.1 mill kr.

1.3 Eiendomsskatt

Det forventes ingen avvik i forhold til budsjetterte inntekter.

1.4 Utbytte

Det er budsjettert med et aksjeutbytte på 1.5 mill kr, hvorav 1.3 mill kr fra Vesterålskraft og resten fra Reno-Vest.

Det foreligger vedtak fra Vesterålskraft om tildeling av et samlet utbytte på 7.7 mill kr hvorav 2 695 000 kr (35%) til Bø kommune. Fra Reno-Vest får vi 209 000 kr. Dette gir oss et samlet utbytte på 2 904 000 kr, altså en merinntekt på 1 404 000 kr.

1.5 Renteutgifter, kompensasjonstilskudd, kalkulatoriske avskrivninger og renter

Vi har i opprinnelig budsjett anslått en rente på flytende vilkår til 1.9%. Kommunalbanken (KB), hvor vi har størsteparten av lån til slike vilkår, opererer f.t. en rente 1.65% (fra 22.05.) Vi har videre benyttet 1.5% ved beregning av kalkulatoriske renter og 1.9% ved beregning av inntekter fra Husbanken knyttet til investeringskompensasjonsordningene. Risikoen for renteoppgang i løpet av året er relativt lav. Lavere renteutgifter vil også påvirke renteinntektene på innskudd så vel som kalkulatoriske renter i negativ retning. Med den usikkerhet som ligger her anbefales det ikke å ta ut en eventuell positiv nettogevinst på dette tidspunktet.

1.6 Avdrag

Det er avsatt 7.9 mill kr i driften til betaling av avdrag. Dette forutsetter et nytt låneopptak i 2017 på 12.6 mill kr med en avdragstid på 25 år.

1.7 Sentral lønnspott

På etatene er dewt lagt inn kjent lønn etter at lønnsoppgjøret for 2016 var avsluttet. Dette innebærer at potten som er budsjettert skal inneholde merutgifter knyttet til dndreinger som kommer i 2017. Årets lønnsoppgjør er et mellomoppgjør. Partene ble i fjorårets lønnsopppgjør enige om tillegg for 2017. Disse tilleggene inklusive tillegg som følge av det lokale oppgjøret forutsettes dekket av den sentrale lønnspotten på kap 1.1 Det er tatt utgangspunkt i KS`beregnede lønnsmasse og en prognose på 2.7% lønnsøkning.

Årets sentrale lønnsoppgjør er nå avsluttet. Mens det i budsjettet er forutsatt et virkningstidspunkt pr 01.08. er dette flyttet til 01.07.

1.8 Overskudd 2016

Regnskapet for 2016 viser et overskudd på 2.6 mill kr. Dette kan disponeres i inneværende år.

1.9 Økte inntekter Felles finanser

Økt utbytte	1 404
Overskudd regnskap 2016	2 638
Sum	4 042

Kapittel 2 Fellesfunksjoner og sentrale styringsorganer

2.1 Generelt om driften

Driften av fellesfunksjoner og sentrale styringsorganer består av rådmannen, økonomi, politisk sekretariat, personalforvaltning, fellestjenesten og driften av IT. Avdelingen har ansvaret for en del sentrale prosesser og felles forvaltningsoppgaver for hele kommunen.

2.2 Bemanning og arbeidsmiljø

I forbindelse med at vi kjøper tjenester fra Bodø kommune står 100% stilling som skatteoppkrever/innfordring kommunale krav vakant. Videre har vi tillagt innfordringen av kommunale krav til en stilling som tidligere jobbet med skatt. Av sistnevnte stilling står 50% vakant.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøutvalget behandlet i møte 21.2.2017 bl.a. følgende viktige saker:

- Årsplan for bedriftshelsetjeneste 2017 og årsrapport 2016
- Handlingsplan IA og Hovedplan HMS 2017
- Sykefraværsrapport 2016
- Medarbeiderundersøkelsen 2016
- Prosedyrer sluttsamtale og seniorsamtale

Med bakgrunn i medarbeiderundersøkelsen høsten 2016 pågår det et kontinuerlig arbeid med oppfølging av arbeidsmiljørettede tiltak. Mer konkret informasjon om tiltak og resultater vil bli gitt i senere tertialrapport.

2.3 Personalforvaltning

Informasjonen nedenfor er gitt på rådmannsnivå. Det vises for øvrig til kommentarene under hver enkelt etat.

Sykefravær og jobbnærvær

Sykefraværsstatistikken for 1. kvartal 2017 viser en økning på 0,34% sammenlignet med 1. kvartal 2016.

Periode	Totalt fravær	Korttidsfravær (1-16 d)	Langtidsfravær > 16 d
1. kvartal 2016	10,88 %	2,82 %	8,06 %
1. kvartal 2017	11,22 %	3,50 %	7,72 %

Rådmannen skulle gjerne sett at sykefraværet viste en nedadgående tendens, men aksepterer at det er store sesongvariasjoner og store variasjoner mellom avdelingene. Sykefraværet 1. kvartal bærer preg av «influensaepidemien» som rammet i 2 bølger våren 2017. Spesielt gjorde dette

store utslag innenfor pleie- og omsorgstjenesten og medførte stor belastning på ledelse og arbeidsmiljø. Det arbeides godt med sykefraværsoppfølging på alle nivå i organisasjonen, men høy alderssammensetning og høyt langtidsfravær er en utfordring. Hensynet til driften, herunder kvalitet overfor brukere og belastninger i arbeidsmiljøet, gjør det til en utfordring å finne gode tilretteleggingstiltak som kan bidra til å redusere; spesielt langtidssykefraværet.

Organisasjon

Det har ikke vært endringer i den administrative ledelsen i kommunen i løpet av 1. tertial. Organisasjonsendringen pr. 1.5. 2016 hvor kultur, næring og landbruk ble samlet i en etat, har vist seg å fungere godt i et miljø med god tverrfaglig kompetanse. Leder for kultur- og næringsetaten, Kine Anette Johnsen, er innvilget fødselspermisjon fra 23.2.2017 med forventet varighet frem til 22.11.2017. I hennes sted er landbrukssjef Tor Andersen konstituert i stillingen for samme tidsrom.

2.4 Internkontroll

Det jobbes kontinuerlig med å styrke rutinene for god internkontroll i Bø kommune. Utbeiding av nye- og revisjon av tidligere prosedyrer behandles og godkjennes av Arbeidsmiljøutvalget og implementeres i organisasjonen.

Vi har valgt Compilo (tidligere benevnt Kvalitetslosen) som internkontrollsystem. Dette er et helhetlig system som sørger for:

- Verktøy for å foreta ROS-analyser
- Dokumentbase for rutiner og planer
- Avviksbehandlingssystem
- Rapporterings- og statistikkmuligheter.

Avvik

Under følger en tabell som viser avvik i 2016 og 1. tertial 2017.

	Sum avvik
Hele 2016	153
1.tertial 2017	43

Vi ser at antall meldte avvik 1. tertial 2017 holder samme nivå som i 2016. Det statistiske grunnlaget er for tynt til å at vi kan trekke noen sikre konklusjoner. Rådmannen har derfor ved gjentagende anledninger og på ulike arenaer oppfordret de ansatte til å i enda større grad ta i bruk avvikssystemet for å synliggjøre forbedringspotensialet på interne rutiner og kvaliteten på tjenestene. For å ytterligere stimulere til økt bruk av avviksmeldinger når det oppstår brudd på interne rutiner og regler, er det kjørt oppfriskningskurs for ansatte på flere avdelinger.

Rådmannen har fokusert på avviksbehandlingen ved å sette dette på dagsordenen på alle møter i rådmannens ledermøte. Her blir alle avvik som ikke er lukket og havner på rådmannens bord, gjennomgått og behandlet. Etatssjefene er oppfordret til å utøve samme praksis i sine interne ledermøter i etatene.

Øverst i skjemaet

2.5 IKT-avdelingen

Drifta går sin vante gang, utskifting av utstyr, support, feilretting, preventivt vedlikehold og kontakt med 3.parts leverandører, etc.

Ellers fokus på sikkerhet, da det er stor aktivitet på distribusjon av skadelig programvare. Dette har medført 2 cryptolocker-angrep på vår kommune. Resultat har vært flere gigabyte kryptert data. Dette er rettet ved å legge tilbake fra backup.

2.6 Fellestjenesten

Det har vært ei travel tid for Fellestjenesten første tertial. Dette ble forsterket av en langtidssykemelding.

Det har vært mye jobbing/dobbelsjekking ved sammensmelting av Agresso og eiendomsprogrammet ISY. Fakturagrunnlag blir nå produsert i ISY – for så å bli lastet over i Agresso for fakturering. Programmene fungerer fint, men det tar mye lenger tid og er mer omfattende ved fakturering av kommunale avgifter.

Noen av de ansatte på Fellestjenesten har vært medlemmer av diverse byggekomiteer i forbindelse med oppgradering av rådhuset. Vår renholder har også måttet foreta ekstra vask p.g.a. oppussinga, da dette har medført mye ekstra støv og skitt.

Det er stortingsvalg til høsten, og 2 medarbeidere har vært på valgkurs arrangert av Valgdirektoratet.

Det har vært en god del forberedelser til søppelaksjonen/strandryddeaksjonen som foregår i mai.

Rådhuset har fått 2 nye infoskjermer som viser hvor og når møtene skal foregå. Dessuten kan det legges inn annen viktig informasjon i tillegg. Dette er vi veldig godt fornøyd med.

Økonomisk ligger Fellestjenesten innenfor budsjetterte rammer.

2.7 Økonomiavdelingen

Regnskapet ble i år avsluttet slik at vi fikk rapportert til SSB innen fristen og at vi unngikk negativ revisjonsberetning. Dette legges fram for kommunestyret 22.06.som er innenfor lovmessig frist 30.06. Vi har mao nådd vår målsetting.

Vi har i løpet av dette tertialet alle vært berørt av utfasing av regnskapssystemet Agresso 553 til versjon Milestone 5. Dette har gitt oss en del utfordringer og ekstraarbeid. Det synes nå som om omleggingen for det meste begynner å virke tilfredsstillende.

Vår regnskapskonsulent har sagt opp sin stilling på grunn av overgang til annen stilling utenfor kommunen. Rekrutteringsarbeidet er igangsatt.

2.8 Budsjett og regnskap

I tabellen nedenfor vises en oversikt over avdelingens budsjettramme og regnskapsmessig forbruk per 30.04 for årene 2016 og 2017. I siste kolonne er gitt et estimert resultat ved årets slutt, basert på driften per1. tertial 2017.

Formål 1. tertial 2017	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2016	Forbruk i %	Netto budsjett 2017	Regnskap 30.04.2017	Forbruk i %	Avvik
Politisk styring	1 845	418	23 %	2 024	431	21 %	
Rådmann	1 748	793	45 %	1 934	637	33 %	
Diverse fellesutgifter	2 786	603	22 %	2 886	1 003	35 %	
Felles EDB-utgifter	2 790	949	34 %	2 960	1 018	34 %	
Økonomiavdelingen	4 882	2 036	42 %	4 720	1 660	35 %	85 000
Eiendomsskattekontoret	158	58	37 %	158	75	47 %	
Fellestjenester	3 095	1 110	36 %	3 175	1 151	36 %	
Øvrige funksjoner*	1 130	439	39 %	1 198	520	43 %	
Sum for avdelingen	**18 434**	**6 406**	**35 %**	**19 055**	**6 495**	34 %	

**Dette er summert budsjett og regnskap innenfor områdene kontrollutvalget, revisjon, eldrerådet, tilskudd trossamfunn, arbeidsmiljøutvalget og ungdomsrådet (nytt fra 2016).*

2.9 Forklaring på avvik i drift jfr. tabellen

Avviket skyldes at det er inngått en ny avtale om moduler til økonomianalyser, økonomiplan og årsbudsjett. Tidligere avtale med Arena er sagt opp,

2.10 Konklusjon

Driften på avdelingen går bra. Den økonomiske prognosen viser en utfordring som kan bli vanskelig å finne dekning for innenfor et allerede stramt budsjett.

Kapittel 3 Skole og barnehageetaten

3.1 Generelt om drifta.

Generelt går drifta i barnehagene, skolene og integreringskontoret som normalt og uten vesentlige avvik. Rektorene, styrerne i barnehagene og integreringskontoret har god kontroll på sine delegerte budsjett. De skriver i sine tertialrapporter at de bruker mye tid på å skaffe vikarer

til daglig drift. Dette har bestandig vært en utfordring, men dette kvartalet har vært spesielt krevende.

Barnehagene:

Det er fullt belegg i barnehagene på Vinje og Straume. Alle som har søkt i 1.kvartal har fått plass, men alle har ikke fått sitt førsteønske innvilget. Det har imidlertid løst seg på en ok måte. Eidet barnehage har ledig kapasitet arealmessig, men da må bemanninga økes. Det har ikke vært behov for å gjøre dette i 1.kvartal.

Alle tre styrerne går på styrerskolen. Dette medfører en del ekstra jobbing siden de må skrive oppgaver til hver samling. De påpeker at det er så lærerikt og relevant at det er verdt det ekstra arbeidet.

Utbygginga av Straume barnehage har krevd en god del planleggingstid i denne perioden.
Vi har nå kommet frem til ei løsning som blir veldig bra, og vi gleder oss til å komme i gang.

Gutter som lekeressurs:
Samarbeide med Ungdomsskolen der gutter får tilbud om å jobbe i barnehagene etter skoletid, og på elevfrie dager. Har fått midler fra Fylkesmannen i Nordland til dette tiltaket. Positivt.

Forøvrig ønsker vi å nevne:
-gjennomført kurs om vold og seksuelle overgrep for alle ansatte.
-bassengtilbud for 4-5 åringene. (midler fra fylkesmannen i Nordland)
-Felles foreldre/personalmøte for alle i Bø der filmen «Barndom» ble vist.
-påbegynt arbeide med Hinderløype i Eidet barnehage. Fikk penger via folkehelsemidler.

Skolene:

Den største utfordringa for skolene 1. kvartal har vært stor mangel på vikarer.

Ved Eidet skole har personellsituasjonen medført manglende kontinuitet og dermed store utfordringer. Dette har bl.a. ført til at elevgrupper har måttet slås sammen.

Det har vært nødvendig for rektor å benytte deler av sin administrasjonstid til undervisning noe som har gått ut over det administrative arbeidet.

Skole og barnehagesjefen har hatt ukentlige møter med rektor for å finne de beste løsningene.

For å se om det er noe med arbeidsmiljøet ved skolen som kan forbedres, gjennomføres det en arbeidsmiljøundersøkelse i regi av bedriftshelsetjenesten.

Det er i dag 31 elever ved Eidet skole. Fra høsten av skal det i utgangspunktet være 26 elever, men tre av disse elevene har søkt om overføring til Straume skole.

En små skole kan fungere utmerket forutsatt kvalifiserte lærerne som samarbeider godt og har lite fravær, at elevene har det bra sammen, at foresatte til elevene bidrar positivt og at disse gruppene samarbeider ok på tvers. Om noe av dette ikke fungerer kan det påvirke det sosiale og faglige tilbudet ved skolen.

Alle skoler skal ha en faglig dyktig lærerstab. På små skoler kan dette etter hvert bli en enda større utfordring å få til enn i dag. Dette på grunn av økt spesialisering innenfor lærerutdanningene. (Allmennlæreren slik vi kjenner den er i ferd med å bli borte).

Bl.a. på grunn av ovennevnte i tillegg til økonomiske vurderinger løser mange kommuner utfordringene med å endre skolestrukturen med sikte på større skoler Administrasjonen forholder seg imidlertid til vedtak om at skolestrukturen ikke skal endres og forsøker etter beste evne å løse de utfordringene som oppstår.

Vurdering for læring(VFL) er satsingsområde for skolene i Bø. Dette er ei statlig satsing for å få en bedre vurderingspraksis av elevene våre. Vi mottar statlige midler for denne satsinga, og har frikjøpt ressurslærere i 20 %. Skolene er veldig fornøyde med dette opplegget.

Vi er også med i etableringa av et skoleledernettverk i regionen. Her kan rektorene samarbeide på tvers av kommunegrenser og dele erfaringer fra sin hverdag. Satsinga styres av RKK og oppvekstutvalget.

Videreutdanning for lærere er ei statlig ordning som vi har satset mye på. Vi har denne våren tre lærere som skal ta eksamen i matematikk 2, en tar praktisk pedagogisk utdanning og rektor ved Bø u. skole tar rektorskolen.
Tildelinga av nye studieplasser for høsten 2017 ble gjort den 31.april. Her fikk vi tilsammen 7. plasser til lærere i engelsk, norsk og kunst og håndverk. Vi fikk også midler til en lærerspesialist i matematikk ved Bø u-skole.

For øvrig kan følgende nevnes:
-renovering av Steine skole ble avsluttet til påske.
-Bygging av ballbingen ved Bø u-skole er startet opp.
-Steine og Straume skoler har fått midler til helsefremmende skoler.
-Trivselsledere på to av barneskolene.
-Mange gode kulturelle tilbud i regi av skolene.
-Det er kjøpt inn 6 interaktive tavler.

Integreringskontoret

I perioden januar til april har integreringskontoret bosatt 13 personer. Av disse 13 personene er det 8 voksne og 5 barn. Vi skal bosette 15 personer totalt i 2017. De personene som vi bosetter nå kommer fra Syria. De tilegner seg norskkunnskaper fort, og ønsker veldig gjerne å komme seg fort ut i jobb. Flere av de har høy utdannelse, og ønsker å bo og jobbe i Bø kommune.
Familiegjenforening kommer i tillegg til de 15.
Det er nå 46 elever som går på skolen.
Vi har utvidet undervisningstilbudet ved skolen slik at elevene får 37,5 timer pr. uke i 47 uker.

Etter påske overtok integreringskontoret hele bygget nede ved Steinesjøen. Dette førte til at vi kunne omorganisere klasserommene, og har gitt bedre plass og trivsel for alle. Vi bygger om et av rommene til tre kontorer, slik at vi får ei samlokalisering av alle ansatte.
Leder ved integreringskontoret har det siste året hatt permisjon for å prøve ny stilling. Hun har nå sagt opp sin stilling, og jobben er lyst ut.

3.2 Bemanning og arbeidsmiljø

Sykefraværet i etaten har et gjennomsnitt på 5.93%. Det er langtidsfravær som gir de største utslagene. Det følges opp med dialogmøter.

Medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført på slutten av 2016. Vi har i første kvartal 2017 gjennomgått undersøkelsen med både styrere i barnehagene og rektorene. De har så meldt tilbake sine satsingsområder vedrørende arbeidsmiljø.

Det er meldt inn 4 avvik i perioden. Tre av dem gjelder mangel på vikarer i skolene.
Alle avvikene er lukket.

Når det gjelder vold og trusler på arbeidsplassen så har vi hatt en episode. Dette resulterte i utvisning for to elever.

3.3 Budsjett og regnskap

I tabellen nedenfor vises en oversikt over avdelingens budsjettramme og regnskapsmessige forbruk per 30.04 for årene 2016 og 2017. I siste kolonne er gitt et estimert resultat ved årets slutt, basert på driften per 1. tertial 2017.

Tabell i hele tusen:

Formål	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2015	Forbruk i %	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2017	Forbruk i %	Avvik
Adm./pol styring/tillitsv	1 721	608	35 %	1 721	511	30%	0
Fellesutgifter	6 813	2 547	37 %	6 872	2 355	34%	0
Steine skole/SFO	7 423	2 557	34 %	7 096	2 659	37%	0
Straume skole/SFO	6 807	2 747	40 %	7 584	2 523	33%	0
Eidet skole/SFO	4 561	1 760	38 %	4 399	1 451	33%	0
Bø ungdomsskole	8 279	3 503	42 %	8 126	3 269	40%	0
Vinje barnehage	3 983	1 621	40 %	5 830	2 354	40%	0
Straume barnehage	4 119	1 469	35 %	4 620	1 554	33%	0
Eidet barnehage	2 370	947	39 %	2 429	1 012	41%	0
Voksenopplæring	2 433	979	40%	2 569	-561	0%	0
Enslige mindreårige	1 400	-37					0
Voksne fremmedspråklige	474	-216	-46%				0
Flyktningetjenester	-1 800	-257	14%	-3 246	-990	31%	0
Sum for avdelingen	**44 590**	**18 228**	**40 %**	**45 431**	**16 091**	**35%**	**0**

3.4 Forklaring på avvik i drift jfr. tabellen

Det er ikke store avvik på grunnskole og barnehagene.

Bø u-skole har et forbruk så langt på 40%. Posten for enslige mindreårige er lagt inn under lønn der. Refusjon kommer i slutten av juni.

Vinje b. hage har også et forbruk på 40%. Årsaken til dette er at flere har fått redusert foreldrebetaling.

Eidet barnehage har et forbruk på 41%. Dette skyldes at refusjon på lønnsmidler ikke kommer før i slutten av juni.
Voksne fremmedspråklige har fått inn 60% av tilskuddet i 1.kvartal. Derfor overskudd, men dette vil jevne seg ut.

Når det gjelder flyktningetjenesten så har vi kontroll på antall flyktninger vi skal ha tilskudd for, og det blir som budsjettert.

3.5 Status på politiske vedtak, økonomiplantiltakene med m.m.

Barnehage.
Ved oppstart barnehageåret høsten 2016 ble den gamle barnehagen på Vinje («Bittelille») tatt i bruk igjen. Status pr. nå er at denne barnehageavdelinga må videreføres også fra høsten 2017.

Straume b. hage-renovering/utbygging.
Det har vært jobbet mye med ulike forslag til utbygging. Nå er endelig forslag vedtatt. K-styret ble orientert om mulige overskridelser i møte den 11.05.17. Starter opp prosjektet før sommerferien.

3.6 Konklusjon

Driften av skole, barnehage og integreringsavdelinga er innenfor budsjettert ramme.

Kapittel 4 Helse- og omsorgsetaten

4.1 Generelt om driften

Driften går generelt godt i hele etaten, men med større utfordringer i enkelte avdelinger enn andre. Tiltak er iverksatt og følges kontinuerlig opp.

Etaten er aktiv med å søke prosjektmidler. I perioden gjennomføres aktivitetskort for barn og unge, bl.a. støtte til deltakelse ved aktivitetstiltak for barn og unge. Videre drives barne- og ungdomsteam (BUT) med stort hell.

Vi har fått prosjektmidler til «Etablering av oppfølgingsteam i kommunehelsetjenesten» og «Oppfølging av barn og unge med alvorlig overvekt».

Et generelt trekk ved driften er mangel på vikarer, til tross for at vi har et stort antall tilkallingsvikarer. En av utfordringene ved bruk av tilkallingsvikarer er at mange verken kan eller vil arbeide ubekvemme vakter når behovet er størst. Mange kvier seg også for å jobbe på tvers i etaten (ved flere avdelinger), noe som det motiveres til hele tiden. Dette medfører uønsket bruk av overtid, og nedsatt kvalitet på tjenestene. En del av forklaringen er også at 5 ansatte enten tar videreutdanning, eller høgskoleutdanning. Dette er selvsagt svært gledelig, men medfører økt press på vikarsituasjonen ved uttak av permisjoner/fravær pga. utdanningen. Det mest positive er at når de aktuelle personene er ferdig, så har vi økt kompetansen i avdelingene betraktelig.

I andre perioder kan vi ha for mange vikarer: Ved liten tilgang på ekstra arbeid blir det stor rift og til dels usunn konkurranse om ledige vakter. Dette er en ikke uvesentlig årsak til misnøye og støy i avdelingene, selv om det i samarbeid med de tillitsvalgte er utarbeidet retningslinjer for fordeling av ekstravakter/vikariater.

Rekrutteringssituasjonen – som inntil for ett år siden var meget god- har strammet seg betydelig til. Utlysning av stillinger for sykepleiere ga eksempelvis 1 ekstern søker, til tross for bruk av rekrutteringstiltak. Dette er en nasjonal tendens, som også har sammenheng med at svensker og dansker i større grad jobber i heimlandet. Nasjonalt er det slik at kun 10 % av nyutdannede sykepleiere ønsker å arbeide ved sykehjem.

Det jobbes kontinuerlig med å redusere antall personer som jobber ufrivillig deltid. Ved utgangen av perioden har det lyktes å innfri helt eller delvis ønske om økt stillingsstørrelse for 18 ansatte. Statistikk viser at andelen deltidsansatte i Bø er lavere enn mange andre kommuner. Det fokuseres også på å skape en heltidskultur i kommune, dvs. at ansatte i 100 % stilling i minst mulig grad søker om redusert stillingsstørrelse.

Samarbeidet med de tillitsvalgte i personalorganet og på andre måter fungerer meget godt. Det er avtalt faste, uformelle møter med hovedtillitsvalgte.

Alle avdelingene deltar jevnlig i regionale kurs – der tilbudet er meget omfattende og av høy kvalitet.

Alle avdelingslederne i pleie- og omsorg deltar i videreutdanning innen ledelse i regi av RKK, og med utdanningssted Sortland. Eksamen i første av seks moduler er avlagt med godt resultat.

HELSEAVDELINGEN

Legetjenesten

Sykehjemslegen har permisjon (50%) stilling frem til november 2017, og en av fastlegene vikarierer som sykehjemslege. Lege som har vært i utdanningspermisjon begynte på arbeid igjen 1. februar. Legekontoret har leid inn vikar for å dekke ovenstående fravær. Der er også leid inn vikar for kommuneoverlegen som deltar i et forskningsprosjekt. Kostnadene dekkes av prosjektmidler.

På grunn av langtidssykemelding, og vanskeligheter med å finne kvalifisert vikar, er bemanningen på legekontoret redusert i perioder. Dette har gitt dårligere tilgjengelighet, fremfor alt på telefon. Sykemeldinger er forårsaket av belastningsskader, og medarbeiderundersøkelsen bekrefter at det fysiske arbeidsmiljøet i ekspedisjonen er dårlig. Der er derfor planlagt tiltak våren 2017 (nye kontorplasser, tilpassing av lys, nytt gulvbelegg).

Helsestasjon

En av to helsesøstre er under utdanning og har dermed stort fravær. Til tross for dette fungerer tjenesten godt. I samarbeid med diabetessykepleier og kommunefysioterapeut gjennomfører helsestasjon et prosjekt for å bedre oppfølgning av barn og unge med alvorlig overvekt. Prosjektet har fått støtte fra Helsedirektoratet.

Avdeling psykisk helsearbeid

Avdelingen fungerer godt til tross for en del utfordringer: Det er vanskelig å få tak i kvalifiserte vikarer, miljøarbeidertjenesten forteller om stort arbeidspress, og det er i noen tilfelle vanskelig å få til god nok samhandling internt i forhold til enkeltpasienter. Noen pasienter med alvorlig sykdom krever høy kompetanse og tett samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Samarbeidet med spesialisthelsetjenesten har blitt bedre.

Kommuneoverlegen har hatt stort fravær i vinter, og det påvirker det tverrfaglige psykiatriteamet negativt (manglende kontinuitet og lavere faglig nivå).

Det er iverksatt egne prosjekt rundt pasienter med svært store omsorgsbehov. Evaluering er gjennomført og tiltakene ser ut til å ha god effekt. Kommunen kjøper boligtilbud til to brukere av private aktører for at vi ikke har anledning til å etablere et godt nok tilbud i kommunal regi (mangel på egnet bolig, og kvalifisert personell).

Erfaringskonsulent ble tilsatt 1. januar 2017. Erfaringen er gode, og avdelingen tilføres nyttige innspill. Erfaringskonsulenten skal bidra med å etablere KOR (klientorientert praksis) som er et verktøy for å bedre brukermedvirkning.

Ruskonsulenten deltar i ungdomsklubben en kveld i uken, for å forebygge rusproblemer hos ungdom. Ruskonsulenten blir lite brukt i ungdomsklubben, og vi kommer, i samarbeid med ungdomsleder, å vurdere hvordan kompetansen og ressursen best kan brukes.

Avdelingsleder arbeider med å bedre rutinene for psykososialt kriseteam i Bø kommune. Plan for psykososialt beredskapsteam er oppdatert og teamet har vist seg funger godt. Avdelingsleder deltar i lederutdanning i regi av RKK.

Fysioterapi

Det to private fysioterapeutene har nå god kapasitet og ventetidene er kortere enn før. Kommunefysioterapeut arbeider 50 % i prosjekt, og 50 % som kommunefysioterapeut. Hun arbeider med barn og unge en dag i uken, og resterende tid følger hun opp beboere på sykehjemmet. Der er etablert eget aktivitet/treningsrom med egnet utstyr i 1. etg på Bøheimen. Tjenesten er samlet sett blitt bedre.

Prosjekter

Prosjekt «Psykiater på deling» ble avsluttet 1. april 2017. Familie- og nettverkslegen ble ikke brukt i det omfang som vi ønsket, men prosjektet må likevel sies være vellykket fordi det har gitt økt kompetanse i nettverksarbeid, fellessamtaler, samtaleteknikk, og ikke minst trygghet i oppfølgningen av personer med psykisk lidelse og/eller rusproblemer og deres familier.

"Etablering av oppfølgingsteam i kommunehelsetjenesten" er et forsknings- og utviklingsprosjekt som skal utforske hvordan pasienter med store og sammensatte behov blir fulgt opp i Bø kommune. Prosjektet ledes av kommuneoverlegen som arbeider sammen med kommunefysioterapeut i 50 % stilling. Fokusgruppeintervjuer av ansatte og intervjuer av enkeltpasienter er gjennomført og er analysert. Basert på resultatene, og en faglig vurdering av styrker og svakheter i oppfølgingen av pasientene, planlegges et pilotprosjekt fra høsten 2017.

Avdeling psykisk helsearbeid fikk støtte fra Helsedirektoratet til å engasjere erfaringskonsulent i 50 % stilling i 2016. Av praktiske grunner skjedde tilsetting først 1. januar 2017. Erfaringskonsulenten skal bidra til å bedre brukermedvirkningen i avdelingen, og sikre brukerfokus i arbeidet med å etablere oppfølgingsteam.

I samarbeid med Helsestasjon driver diabetessykepleier et prosjekt som skal bedre behandlingen og oppfølgingen av barn og unge med alvorlig overvekt (fedme). Prosjektet har god deltakelse, og mottakelsen er svært god.

Samfunnsmedisin

Kommuneoverlegen er medisinsk faglig rådgiver for kommunen og er ansvarlig for miljørettet helsevern, smittevern og andre samfunnsmedisinske oppgaver. Nødvendige oppgaver blir utført, men stillingsstørrelsen gir ikke rom for utviklingsarbeid eller systematisk samfunnsmedisinsk arbeid. Kommuneoverlegen deltar i regionalt prosjekt for å bedre samhandlingen mellom Vesterålen DPS og kommunene. Arbeidet forventes avsluttet i mai 2017.

PLEIE- OG OMSORGAVDELINGEN

Generelt om driften:

Første tertial 2017 oppleves som den mest krevende perioden ved Bøheimen siden nye Bøheimen ble tatt i bruk i 2004. Dette gjelder både i forhold til press på institusjonsplasser/hjemmesykepleie, vikarmangel på grunn av svært stort sykefravær ved noen avdelinger, og store arbeidsmiljømessige problem ved en av sykeavdelingene.

Behovet for institusjonsplasser har ikke vært så stort de siste 15 årene.

- Vi har overbelegg på korttidsplassene (dobbeltrom med 8 pasienter på 4 rom inntil 60 dager)
- Legekontor, pårørenderom, undersøkelsesrom og endestuer brukes til pasientrom
- Korttidsplassene brukes regelmessig som langtidsplasser
- To personer midlertidig plassert på samme rom på langtidsavdeling.
- Grensen går ved å ta i bruk badene som pasientrom.

Mulige forklaringer:

Demografi og sykdomsutvikling

1. Antallet personer o>80 år har vært relativt stabilt i Bø de siste 15 årene, og vil bli det også de neste 10. Antallet varierer rundt 240 personer +/- 5. Fra 2025 vil antallet øke. Dette forklarer ikke det økte behovet for institusjonsplasser.
2. Levealderen øker, og derved også forekomsten av sykdommer som gir store bistandsbehov, eksempelvis kreft og demens. Gjennomsnittsalderen i omsorgsboligene er høgre enn ved Bøheimen. Denne utviklingen vil fortsette.
3. Naturlige svingninger i dødelighet og sykelighet: Vi er veldig sårbar for endringer i naturlig avgang ved Bøheimen: I 2012 hadde vi 28 dødsfall, i 2016 tilsvarende 17 dødsfall.

Samhandlingsreformen og endringer i innleggelse/utskrivingspraksis

a) Det oppleves at pasienter kommer raskere ut fra sykehuset med den følge at de har større bistandsbehov når de utskrives (eksempelvis hadde vi for en tid tilbake 6 pasienter på Bøheimen som lå med intravenøs antibiotikabehandling (dette forekom ikke tidligere).

b) Liggetiden på medisinsk avdeling ved Nordlandssykehuset Stokmarknes går ned (gjennomsnittlig liggetid på medisinsk avdeling ca. 3 døgn). Antall plasser ved medisinsk avdeling ble kraftig redusert i forbindelse med byggingen av nytt sykehus. Stort sett er det eldre pasienter som ligger ved medisinsk avdeling. Disse utskrives da til kommunale tjenestetilbud på et tidligere tidspunkt, det vil si så snart behandlingen er *igangsatt, men ikke fullført.* Det forutsettes da at gjennomføringen av behandlingen skal skje i kommunene.

c) Det kan synes som om terskelen for å skrive raskt ut er lavere for kommuner som erfaringsvis tar imot pasienter til rett tid. Eksempelvis har Bø kommune i praksis tatt imot alle pasienter til rett tid (såkalte utskrivningsklare pasienter), og vi er derfor ikke en del av den stadige uthengingen av kommunene for at de ikke tar imot disse pasientene. Kommunen er kjent for å ha kompetente sykepleiere og god dekning av sykehjemslege, i tillegg til at lokale leger stiller opp i vanskelige situasjoner.

d) Definisjonsmakten for hva som er utskrivningsklare pasienter ligger entydig hos sykehuset: En pasient er utskrivningsklar når behandlende lege mener han er utskrivningsklar. Et gjentagende problem er at sykehuset langt på vei lover pasientene kommunalt institusjonsopphold ved utskriving, til tross for at dette skal avgjøres av kommunen.

e) I økende grad skrives pasienter ut fra sykehuset når fortsatt kurativ behandling og utredning ikke antas å forlenge levetiden. Disse skrives da ut til Bøheimen (eller direkte til hjemmet) for terminalpleie.

f) Rehabiliteringstjenestene ved Nordlandssykehuset Stokmarknes er redusert til 4 plasser på medisinsk avdeling. En helt ny avdeling med 10 plasser står tom ved sykehuset. Selvsagt øker dette presset mot kommunene.

g) De siste 7 ukene i 2016 hadde vi 32 utskrivninger fra sykehuset. De første 7 ukene i 2017 hadde vi 65 utskrivninger. I tillegg utskrives et økende antall pasienter ved middagstider på fredag, noe som skaper store utfordringer for driften i helgene.

h) En indikasjon på utviklingen kan være at kostnadene til medisin og medisinsk forbruksmateriell økte med 44% fra 2015 til 2016 i de samlede helse- og omsorgstjenestene i Bø kommune. Jo mer kompliserte medisinske tilstander, jo større behov for behandling, jo dyrere medisiner

Målsettingen med Samhandlingsreformen var økt samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene. Flere pasienter skulle behandles i kommunene, og det skulle satses på forebyggende arbeid for derved å lette presset på kurative tjenester.

Rådmannen oppfatning av situasjonen så langt er at samhandlingsreformen har medført økt press på de kommunale helse- og omsorgstjenestene, inklusiv rus og psykiatri, uten ressurstilførsel verken kompetansemessig eller økonomisk. Dagens sykehjem fremstår i større og større grad slik de medisinske avdelingene ved sykehusene fungerte tidligere. Dersom vi fikk tilført nok ressurser er det i teorien ingen grenser for hva kommunene kunne klare på egenhånd, unntatt kirurgiske inngrep og oppfølging av disse pasientene i akuttfasen.

For Bø sin del finner rådmannen ingen annen forklaring på det økte behovet for institusjonsplasser fra 2012 (da reformen startet opp) enn at dette er en konsekvens av samhandlingsreformen gjennom den utviklingen som er beskrevet ovenfor. Dette er ikke en politisk villet eller vedtatt utvikling, men sannsynligvis et resultat av det økonomiske presset sykehusene har på seg for å holde sine tildelte rammer.

Administrasjon pleie- og omsorgsavdelingen: Det er avholdt 3 avdelingsledermøter + planleggingsdag. Det er bl.a. nedsatt en gruppe for å vurdere ernæringssituasjonen for alle pasientene innen pleie- og omsorg.

Det har vært stor etterspørsel etter tjenester fra kreftsykepleier. 12 pasienter er innvilget vedtak om bistand fra kreftsykepleier. Koordinator/kreftsykepleier har hatt ansvaret på oppfølging av ansvarsgruppe knyttet til resurskrevende bruker.

Kreftsykepleier/koordinator tar videreutdanning innen ledelse, samt prosjekt for velfersteknologi sammen med kommunene i Vesterålen. Dette gir verdifull kompetanseøkning som pleie- og omsorgsavdeling vil ha godt bruk i framtidas tjenester.

Avdelingen har mottatt 1 klage på vedtak om vederlagsberegning. Klagen ble behandlet administrativ, og klageren fikk medhold.

Avdelingen har ansatt ny lærling innen kontorfaget. Vedkommende læres opp til ta arbeidsoppgaver knyttet til sekretærfunksjon innen pleie- og omsorg, samt ledsagertjenesten.

Det er færre søkere til sommerjobb enn tidligere. Så langt ser det ut til at vi skal kunne dekke behovet. Ingen sykepleiere hatt søkt som ferievikar. Dette medfører at vi må leie inn sykepleier fra vikarbyrå for å dekke lovmessige krav om sykepleiers tilstedeværelse 24/7.

Det er gjennomført brannteori og gjennomgang av rutiner i forbindelse med brann for alle avdelingene innen pleie- og omsorg.

Lederne på institusjon og hjemmesykepleier deltar på læringsnettverket «Det gode pasient forløp» i regi av KS. Dette er beregnet å gå over 2 år.

Det er opprettet månedlige samarbeidsmøter med teknisk etat/vaktmester og Bøheimen for få en omforent prioritering av arbeidsoppgavene.

Avdeling Naustet/Sjøhuset (1.etasje):

Det har i perioden vært totalt 60 utskrivninger fordelt på 35 korttidsopphold, 10 akuttopphold og 5 avlastningsopphold. Totalt er det utskrevet 10 pasienter fra langtidsopphold/ korttidsopphold til dødsfall. Det har i perioden vært et svært stort press på korttidsplassene. I perioder har det opptil 10 pasienter fordelt på 4 rom + undersøkelsesrom. Stuene har også vært i bruk i forbindelse med kortvarige opphold ved avlastning. Flere av pasientene har fått innvilget langtidsopphold, men er blitt liggende på korttidsavdelinga. Det er gledelig at akuttplassen er mere i bruk nå enn i samme periode i 2016.

Sykehusets raskere utskrivning har påvirket driften ved avdelinga. Vi opplever at sykehuset igangsetter omfattende behandlingtiltak for pasientene, men sender de ut til før behandlingen er avsluttet. Bøheimen har i enkelte tilfeller ikke hatt kapasitet til å ta imot flere av pasientene fra sykehuset. Dette har medført 15 betalingsdøgn til pasienter på korttidsavdelinga. Det har i lange perioder vært behov ekstra innleie for å kunne ivareta behovet på avdelinga, spesielt knytta til korttidsplassene.

Personalet har på en utmerket måte taklet presset som har vært på korttidsavdelinga. Sykefraværet har vært på 13,18 %, noe som er høgre enn vanlig på denne avdelingen.

Svarprosenten på medarbeiderundersøkelsen var så lav at den ikke danner grunnlag for videre oppfølging.

Vi fikk ny sykehjemslege i desember 2016. Det har fungert utmerket.

Avdeling Blåklokka og Rogna(2.etasje):

Ved utgangen av perioden var det innlagt 24 pasienter på avdelinga. Ett dobbeltrom + en pasient på pårørenderommet. Dette har vært situasjonen siden januar. Det er brukt ekstra ressurser for å dekke opp overbelegget i avdelingen, men knapphet på vikarer har medført stor belastning på de øvrige ansatte. Sykefraværet har økt markant i perioden - totalt 23,6 %. Natt tjenesten er inkludert i dette. Arbeidsmiljøet ved avdelingen har vært utfordrende over lang tid, og det er iverksatt en rekke tiltak for å forsøke å forbedre dette. Blant annet har bedriftshelsetjenesten gjennomført en stor kartlegging, det er utarbeidet tiltaksplan, og det er nedsatt en bredt sammensatt gruppe for å følge opp tiltaksplanen.

Som ledd i tiltak for bedring av arbeidsmiljøet er det avviklet 2-dagers seminar med ekstern rådgiver.

Nattjenesten har vært preget av høyt sykefravær i perioden. Selv om sykepleierdekninga i turnus er god, så har sykefraværet blant de ansatte medført store utfordringer på natt. Mangel på kvalifiserte vikarer har medført noen netter med bare 4 ansatte mot 5 som normalt. Dette er utfordrende i forhold til å dekke behovet utenfor avdelingene, og samtidig holde tilstrekkelig personell tilbake på Bøheimen. For dekke opp sykepleiermangelen på natt har en vært nødt til å leie inn sykepleier fra vikarbyrå.

Renholdsavdelingen har gått bra, tross at det har hvert mye sykdom. Vikartilgangen har vært god ved bruk av vikarer på pensjonistvilkår.
Avdelinga fikk i mars en ny liten gulvvaskemaskin, som kan brukes inne på pasientrommene Denne fungerer fint og gjør arbeidet lettere for de ansatte.
Resultatet fra medarbeiderundersøkelsen er gjennomgått med avdelinga og viste høy skår. Fornøyde ansatte.

Kjøkkentjenesten fungerer godt tross høyt sykefravær. Det er flere langtidssykemeldte ved avdelingen. Vikartilgangen er god, og det er etablert en praksisplass som fungerer meget godt og er til stor hjelp for avdelinga.

Kantinedriften fungerer flott, og det er godt samarbeidet med kantina og lag og foreninger som bruker kantina til aktiviteter (lørdagskafe /underholdning)for beboerne på Bøheimen og i omsorgsboligene. Veldig bra tiltak!

Hjemmehjelptjenesten: Det er tidvis vanskelig å få tak i vikarer til hjemmehjelpstjenesten. 2 ansatte har sluttet i løpet av vinteren. Stillingene er lyst ledig og nye medarbeidere er tilsatt. Tross vanskelig vikarsituasjon så har tjenesten klart å levere i henhold til vedtak om hjemmehjelp.

Bolig doktorhagen fungerer greit. Stabil bemanning. Gode vikarer har fått faste stillinger i boligen som medfører opplæring av nye vikarer som er egnet for denne type tjeneste.

Hjemmesykepleien: Antall brukere av hjemmesykepleie var stabilt i perioden sammenlignet med samme periode i 2016 ,126 tjenestemottakere Tilrettelegging for hjemmeboende med alvorlig sykdom har krev ekstra ressurser på alle vakter. Hjemmesykepleien har gitt en god tjeneste og lagt til rette for at hjemmeboende kunne bo hjemme til livets slutt. Hjemmesykepleien merker også økt utskriving fra Nordlandssykehuset, og det har til tider medført ekstra innleie for dekke behovet for tjenester . Sykefraværet har vist en meget gledelig positiv endring sammenlignet med samme periode i fjor, og er nå nede i flotte 5,7 %. Det er svært vanskelig å rekruttere nok kvalifiserte vikarer. Sykepleierdekninga i hjemmesykepleien er god.

Omsorgshyblene har fortsatt 8 beboere mot 6 som var planlagt. 10 søkere står på venteliste for omsorgsleilighet. Søkere ønsker fortrinnsvis omsorgshybel.

Det er ingen søknader på trygdeboligene.

Det er i gang satt et arbeid med innføring av multidose (mottak av ferdig pakkede dosetter fra apotek) for en lettere og sikrere medikamenthåndtering. Dette arbeidet krever et godt samarbeid med legetjenesten og en regner med å iverksette dette høsten 2017.

Tiltak og tjenester for funksjonshemmede: Det har vært en rolig periode for bofellesskapet. Det meldes om knapphet på vikarer spesielt knyttet til helgene.

Ansvarsgruppe for brukerne er avholdt etter oppsatt plan. Personalet opplever inneklima som dårlig, noe som tilskrives ventilasjonsanlegget. Ventilasjonsanlegget har ikke vært i drift etter restaureringa av bofellesskapet 2016.

Det er ingen endring i aktivitetstilbudet for brukerne. Bjørkengen Gård og oppvarmet basseng er eneste aktivitetstilbud for brukerne.

Barnevernstjenesten går greit, uten at helse- og sosialadministrasjonen har noe annet enn statistisk kunnskap om hvilke tiltak barn hjemmehørende i Bø mottar. Vi er 100 % avhengig av at Vesterålen Barnevern gjør en god jobb, og ingenting tyder på noe annet. I løpet av vinteren er det fattet omsorgsvedtak for 3 nye barn, noe som gir et stipulert merforbruk på kr. 965 000 i 2017 (budsjettall fra Vesterålen Barnevern). Det er allikevel ingen vesentlig endring i antall barn med tiltak/under omsorg i Bø etter etableringen av Vesterålen barnevern.

Antall fristoverskridelser i forbindelse med meldinger og undersøkelse har gått drastisk ned i forhold til da vi var en egen tjeneste. Tverrfaglig forum er etablert som tiltak som har som siktemål å bedre samarbeidet mellom avdelingene i kommunene, samt å bedre samarbeidet mellom barnevernstjenesten og 1. linjetjenesten i kommunene.

Den generelle, nasjonale tendensen er at antall barn som barnevernet må overta omsorgen for øker, og antall saker med alvorlig omsorgssvikt/overgrep øker. Dette ses blant annet gjennom at antall dommeravhør av barn øker, altså saker der det er mistanke om straffbare forhold. Den samme tendensen ses dessverre også i Vesterålen.

Det er besluttet ekstern evaluering av Vesterålen Barnevern samlet sett.

Helse- og omsorgssjef er fast medlem i referansegruppa for Vesterålen barnevern.

4.2 Bemanning og arbeidsmiljø

Personellsituasjonen er generelt tilfredsstillende, selv om enkelte avdelinger har store utfordringer med å rekruttere faste og stabile vikarer.

Det gjennomføres jevnlig internundervisning, bl.a. i regi av kommuneoverlege og sykehjemslege. Godt samarbeid med NAV gjør at avdelingen jevnlig har personer utplassert i praksisplass og språkpraksis. Det er utarbeidet ny turnus ved flere avdelinger, og stort sett alle stillinger er besatt. Den tidligere så gode sykepleiedekninga er blitt en knapphet pga. permisjoner og sykdom. En ansatt assistent gjennomfører utdanning til helsefagarbeider. Det er meget vanskelig å motivere assistenter til å gjennomføre fagarbeiderutdanning. Tiltak vurderes, bl.a. gjennom restriksjoner på fast tilsetting dersom fagarbeiderutdanning ikke påbegynnes innen et definert tidsrom. Mulighetene og støtteordningene for gjennomføring av fagopplæring for voksne er svært god, bl.a. gjennom opplegg i regi av RKK.

Det gjennomføres jevnlig personalmøter ved alle avdelinger minimum 1 gang pr. måned.

Arbeidsmiljøet i etaten oppfattes gjennomgående som godt, selv om utfordringene varierer fra avdeling til avdeling.

Sykefravær 1.tertial 2014 -2017

	2014	2015	2016	2017
Samlet fravær i prosent	11,4	10,2	13,7	14,0

Korttidsfravær 0-16 d	1,2	1,6	3,9	3,6
Langtidsfravær > 16 d	10,2	8,6	9,8	10,4

Tallene viser en urovekkende økning i sykefraværet, både kort- og langtidsfravær. Dette er det høyeste tallet vi har hatt 1. tertial på mange år. Sykefraværet ved første tertial ved pleieavdelingene Bøheimen var samlet 18,9 %, mens fraværet samlet i 2016 var 9,1 %. Året har vært preget av mye «sesongsykdom», men også det langvarige fraværet øker urovekkende. Også i fjor hadde vi imidlertid et meget høyt fravær 1. kvartal, mens det for året som helhet landet på 9,8 som var det laveste tallet på mange år. Vi finner ingen spesifikke grunner til utviklingen 1. tertial, og må håpe på at det kontinuerlige sykefraværsarbeidet som gjøres vil rette opp statistikken i løpet av året.

Tallene er imidlertid små statistisk sett og et par langtidsfravær – uten at fraværet har noe med arbeidssituasjonen å gjøre – kan dra fraværet betydelig opp. Eksempelvis vil ett langtidsfravær på ett år utgjøre 0,7 % av fraværet i helse- og omsorgsetaten. Det må også tas med i betraktningen at 29 ansatte – eller 16,6 % - er definert som personer med kroniske lidelser i NAV-systemet, dvs. at arbeidsgiver er fritatt å betale lønn i arbeidsgiverperioden. Dette innebærer at høgt sykefravær også kan innebære at etaten er flink til å legge til rette for at folk får utnyttet sin restarbeidsevne. Statistisk sett ville etaten komme bedre ut dersom forholdene for kronisk syke ble så dårlig tilrettelagt at de måtte forlate arbeidslivet.

Som vanlig varierer fraværsprosenten mye mellom de ulike avdelingene: Fra 0 til 30%, men det gjelder da små avdelinger. Ved de store avdelingene er utviklingen mest bekymringsfull ved en av sykeavdelingene.

4.3 Budsjett og regnskap

I tabellen nedenfor vises en oversikt over avdelingens budsjettramme og regnskapsmessig forbruk per 30.04 for årene 2016 og 2017. I siste kolonne er gitt et estimert resultat ved årets slutt, basert på driften per 1. tertial 2017.

Formål	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2016	Forbruk i %	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2017	Forbruk i %	Avvik
Hs.adm	1 294	846	65 %	1 750	857	49	0
Bø helse- og sosialsenter	-683	-216	32 %	- 683	-222	33	0
Råd for funksjonshemmede	11	0	0 %	11	11	0	0

Legetjenesten	4 960	1 655	33 %	5 168	1 728	33	0
Fysioterapitjenesten	931	307	33 %	980	485	50	0
Frisklivssentralen	99	0	0 %	99	0	0	0
Helsestasjonen	913	430	47 %	891	502	56	0
Avdeling psykisk helsevern	5 915	2 147	36 %	6 173	3 235	52	1400
Barnevernstjenesten	5 661	1 335	24 %	6 429	1 607	25	665
Adm. Pleie- og omsorg	2 443	934	38 %	2 433	920	38	0
1. etasje Bøheimen	14 052	4 631	33 %	13 859	4796	35	0
2. etasje Bøheimen	9 716	4 024	41 %	10 390	4 093	39	0
Nattjeneste Bøheimen	6 709	2 641	39 %	6 795	2 657	39	0
Vaskeri/renhold	3 024	1 223	40 %	3 419	1 123	33	0
Kjøkkentjenesten	3 540	1 150	32 %	3 596	1 027	29	0
Kantinedrift kjøkken	202	59	29 %	355	217	61	0
Hjemmehjelp	2 381	689	29 %	2 423	743	31	0
Hjemmesykepleie	13 964	4 788	34 %	14 635	4 821	33	0
TTF	8 591	3 861	45 %	9 243	3 987	43	0
Bolig Doktorhagen	3 123	1 905	61 %	3 344	2 059	62	0
	181	95	52 %	0	237	-	0
Sum for avdelingen	**87 027**	**32 546**	**37%**	**91 352**	**34 833**	**38%**	**2 065**

** Regnskapet er ikke periodisert*

4.4 Forklaring på avvik i drift

Avvikene er knytta til ressurskrevende tiltak for en person med kr. 1,4 mill., redegjort for i egen sak til formannskapet tidligere i år. I tillegg er det nylig kommet endra budsjettforslag fra Vesterålen Barnevern på kr. 665 000 knytta til omsorgsovertakelse av 3 barn.

Etaten finner ikke rom for å møte disse økte utgiftene innen eget budsjett. Situasjonen innen pleie- og omsorgsavdelingen er meget anstrengt, og det vil kreve stor innsats resten av året for

å klare å holde budsjettet. Også for legetjenesten er det usikkerhet pga behovet for innleie av vikarlege og kostnadene ved dette.

4.5 Status på politiske vedtak, økonomiplantiltakene med m.m.

Politiske vedtak som 1) opprettelse av engasjement for aktivitet ved Bøheimen og 2) forberedelse til oppstart av aktivitetsleder ved Bøheimen er gjennomført.

4.6 Konklusjon

Budsjettkontrollen pr. 30.4.17 indikerer at avdelingen vil kunne ende med et merforbruk på kr. 2, 365 mill. pr. 31.12.17.

Det knyttes imidlertid stor usikkerhet til driften av legekontoret pga vakant stilling: Det er uhyre kostbart å leie inn vikarer via vikarbyrå, og vikarenes inntjening varierer mye og er mindre enn for de faste legene.

Kapittel 5 Kultur og næringsetaten

5.1 Generelt om drifta

Ved inngangen til 2017 består kultur & næringsetaten av biblioteksjef (50%), bibliotekmedarbeider (36%), barne- og ungdomsarbeider (100%), folkehelsekoordinator (50%), kulturkonsulent (50%), næringskonsulent (100%), kultur & næringssjef (100%), jordbrukssjef (100%) og kulturskolerektor (40%). I tillegg kommer forskjellige funksjoner/ småstillinger i kulturskolen.

Kultur & næringssjefen gikk ut i barselpermisjon mot slutten av februar og jordbrukssjefen fungerer i hennes permisjonstid. For å kunne oppfylle det viktigste på landbruksområdet har vi inngått avtale om kjøp av tjenester fra Sortland kommune.

Prosjektleder sa opp og forlot sin stilling til fordel for en annen lokal bedrift noen måneder før prosjektperioden gikk ut. Biblioteksjefen har også sagt opp og ny vil bli tilsatt raskt.

Med ett unntak har vi lite sykefravær ved etaten i perioden.

På grunn av disse omstendighetene vil noen av de oppgavene vi er satt til å løse nødvendigvis måtte skyves litt på. Vi vil også vurdere innkjøp av tjenester i den grad det er mulig til prosjekter som vurderes så viktige at de ikke kan utsettes.

Etaten har god budsjettkontroll, og ingenting vi vet i dag tilsier at det skal forandre seg.

5.2 Næring

Næringsavdelinga har som hovedoppdrag å følge opp Strategisk Næringsplan. Prosjektene og tiltakene som gjennomføres i 2017, kommenteres enkeltvis.

Videreutvikle forum for samarbeid	Det er gjennomført to samlinger i 2017. På den første samlinga med tema reiseliv deltok om lag 50 personer fra Bø kommune, næringsliv og lag og foreninger. På den andre samlinga, der tema var boligpolitisk plan, deltok om lag 20 personer fra Bø kommune, boligutleiere og Husbanken. Begge samlingene er oppsummert og følges konkret opp. Når det gjelder reiseliv, jobbes det med fornying av den digitale turistinformasjonen. Når det gjelder boligpolitikk, jobbes det med å få utarbeida en tilstandsrapport for kommunale boliger.
Økt kontakt mot eksterne miljøer for etablering av nye arbeidsplasser	Bø kommune har i perioden tilslutta seg trainee-programmet Look North. Avdelinga har deltatt på Peter F Hjorth-seminaret i Tromsø og Skreikonferansen i Øksnes. Facebook brukes aktivt i kommunikasjon med eksterne personer og miljøer.

Prosjekt for økt verdiskaping i sjømatnæringa i Bø	Prosjektet er ikke starta opp.
Utarbeide ny landbruksstrategi	Det er tatt initiativ til å utarbeide en felles regional landbruksstrategi. Dette er forankra administrativt, på rådmannsnivå og i Arbeidsutvalget i Vesterålen Regionråd.
Indentifisere og beskrive næringsmessig infrastruktur	Prosjektet er fulgt opp ved at kultur- og næringssjefen og næringskonsulenten har deltatt i ei administrativ arbeidsgruppe som følger opp arbeidet med arealplanen. Målet er at arealplanen skal vedtas av kommunestyret ila 2017.
Avklaringsprosjekt mobil og breiband	Prosjektet er gjennomført ved kjøp av eksterne tjenester. Saka behandles av kommunestyret i mai 2017.
Oppfølging av boligpolitisk plan i samarbeid med næringslivet	Se omtale under forum for samarbeid.

Andre oppgaver og aktiviteter
Næring bidrar i planlegginga av arrangementer i forbindelse med 25-årsjubileet til Skulpturlandskap Nordland. Som et forsøk har avdelinga hatt ansvar for kommunens bruk av Facebook på vegne av alle de andre etatene. Avdelinga har dessuten hatt et koordineringsansvar opp mot Norges Arktiske Universitet med mål om å tilby studenter å skrive oppgaver knytta til problemstillinger som er relevante for Bø kommune. Det er gjennomført en rekke veiledningssamtaler og noen bedriftsbesøk. I tillegg kommer saksbehandling, søknadsbehandling, rapportering og myndighetsutøvelse knytta til alkoholloven og serveringsloven.

Status for Strategisk næringsfond
Så langt i 2017 er det innvilga ett nytt lån - kr 500 000 til Marius og Mads Albrigtsen til kjøp av fiskebåt med kvote. Følgende eldre tilsagn er utbetalt i 2017:

- Stocco AS – tørrfiskproduksjon kr 315 000
- Jørn Høidahl – fiskebåt med kvote kr 400 000
- Radio Bø – likviditetslån kr 300 000

Dette betyr at det pr 01.05.17 om lag **kr 1 600 000** disponibelt for nye lån. Noen viktige forutsetninger for denne prognosen:

- Prognosen tar hensyn til muntlig melding om at innvilga lån til Snarsetværing AS ikke vil komme til utbetaling.
- Kommunestyret behandler 11. mai 2017 søknad om kr 500 000 i lån til bygging av ny fjøs. Dette er ikke hensynstatt i prognosen, og kommer evt til fratrekk.
- Kortsiktig lån til Radio Bø på kr 300 000 forfaller i juni. Dette er ikke hensynstatt i prognosen, og vil komme i tillegg.

Kommunalt næringsfond
Når det tas hensyn til kjente forpliktelser og tilsagn, og forutsatt påfyll av kapital ihht fylkestingsvedtak på kr 575 000, er det kr 272 233 disponibelt på Kommunalt Næringsfond per 01.05.17.

Så langt i år er det gitt tilsagn om tilskudd til Gullonga AS (etablering av småbarnsbutikk), Jørn Høidahl (forprosjektering kjøp av fiskefartøy), Skårvågfisk (forprosjekt bedriftsutvikling), Arne Einarsen (forprosjekt forbedring av jordbærproduksjon), Fred Tore Fagereng og Jenny Johnsen Tande (forprosjekt ny fjøs).

Bemanning og miljø
Ved inngangen av året var det det fire stillinger direkte knyttet til næringsarbeid i Bø kommune: Etatsleder i 50%, næringskonsulent i 100%, landbrukssjef i 100% og prosjektleder i 100% (tidsbegrenset frem til august 2017). Som følge av kultur- og næringssjefens fødselspermisjon, konstituering av landbrukssjefen som etatsleder, og at prosjektleder sa opp før utløp av prosjektperioden, er ressursen i siste del av tertialet redusert til noe mer enn en stilling.

Sykefraværet er lavt på avdelinga.

Budsjett og regnskap

Formål 1. tertial 2017	Netto Budsjett 2017	Regnskap 01.04.2017	Forbruk %	Avvik
5020 Næringsstøtte	0	0	0	0
5021 Næringsprosjekter	951 000	2 264 456	238 %	-1 313 456

Prosjektene

Formål 1. tertial 2017	Netto Budsjett 2017	Regnskap 01.04.2017	Forbruk %	Avvik
112 4G Mobilnett	322 000	2 100 000	652 %	-1 778 000
113 Strategisk Næringsplan	40 000	0	0	40 000
114 Sjømatprosjekt	50 000	0	0	50 000
115 Skolebygg Steinesjøen	0	-8 373	0	8 373
120 Avklaringsprosjekt mobil/breiband	0	40 000		-40 000
153 Eksternt næringsarbeid	368 000	111 186	30	256 814

Forklaring på avvik
Avviket på 5021 skyldes hovedsakelig at kommunen ikke har mottatt tilskudd fra Nordland Fylkeskommune til Telia-prosjektet. Avklaringsprosjektet er ikke fullført. Opphør av prosjektstilling før tida, fører til lavere lønnsutgifter enn budsjettert.

Status politiske vedtak og økonomiplantiltakene
Arbeidet ved avdelingen følger vedtatte planer. Politiske vedtak følges opp ihht budsjett og økonomiplan 2017 - 2021

Konklusjon
Drifta på næringsavdelinga forventes å gå i balanse ved årets slutt. På grunn av oppsigelse, permisjon og vakanse, er lønnsutgiftene lavere enn budsjettert. Etaten vil derfor vurdere innleie av ekstern kompetanse for å klare å innfri vedtatte planer og målsettinger.

Kultur

Kulturkonsulent i 50% stilling har ansvar for DKSS, idrett, turistinformasjon, kulturmidler, motorferdsel og øvrig saksbehandling og administrasjon på kultur. Utover disse ansvarsområdene har det i perioden blitt prioritert arbeid med arrangementene i forbindelse av 25 års-jubileet av Skulpturlandskap Nordland. Konsulenten representerer kommunene i Nordland fylkeskommunens komite for jubileet og har ansvar for hovedmarkeringen i Vesterålen 27. mai som består av kunstutstilling med Kjell Erik Killi Olsen, familieaktiviteter på museet, hovedmarkering ved friluftsgalleriet og festkonsert med Halvdan Sivertsen. Oppfølging av prosjektet ved friluftsgalleriet med sceneoverbygg/lys er også fulgt opp i samarbeid med teknisk etat.

Som følge av omorganiseringen av etaten til å omfatte kultur og næring samarbeides det godt rundt tema reiseliv/turistinformasjon. Konsulenten har i perioden jobbet med planlegging av en fornying av vår digital turistinformasjon i samarbeid med næringskonsulenten, et ressursgruppe av reiselivsbedrifter, Vesterålen reiseliv og Bø næringsforeningen.

Barne- og ungdomsarbeid

Driften gikk som planlagt første tertial. Det ble ikke arrangert UKM i Bø pga. manglende interesse. De to påmeldte ble likevel sendt videre til fylkesfinalen i Bodø da ungdomsleder mente at disse holdt høy kvalitet og viste stort engasjement for sin utøvelse. Første opptreden fikk de på Vesterås- UKM, hvor alle kommunene i Vesterålen går sammen for lage et arrangement hvor deltakerne fra kommunene får en gjennomgang av deres framføring før Bodø og fylkesfinalen. Dette er et arrangement som alle deltakere setter stor pris på og gir dem en innføring i hva som venter i Bodø.

Ungdomsrådet fungerer godt, og to representanter møter i kommunestyret. Og vi jobber for å få til samlinger med erfaringsutvekslinger sammen med de andre Vesterålskommunene, noe vi ønsker fra alle kommunene sin side. Vi hadde besøk fra Sortland ungdomsråd i vinter da det ble holdt nyvalg i kommunestyresalen.

Familiefredag er videreført som i fjor, men arrangeres nå hver annen fredag utenom når hallen er utleid til andre arrangementer. Ungdomsklubben drifter nå familiefredag rent praktisk. Besøkstallene for familiefredag har ligget stabilt på mellom 100-150 nå i vinter og vår. Åpen hall tilbudet er noe redusert og er BARE annen hver fredag.

Åpen hall og tirsdags klubb for ungdom holder et stabilt besøkstall fra i fjor, og med besøk tirsdager på ca. 10-15 stk. normalt (men enkelte tirsdager er ungdomsleder alene, og Åpen hall ligger på 40-60 stk. sier vi oss likevel fornøyde.

Ungdomsklubben arrangerte også i år tur til Andøya og Rock Mot Rus.

Ungdomsklubben er nå deleier av en niseter personbil som brukes for å frakte ungdommer «trygt hjem» etter åpen hall på fredags natt. Dette er et tilbud som er veldig viktig for å få ungdommene til å besøke klubben. De siste gangene er det mellom 10-17 som benytter dette tilbudet, og vi må kjøre flere turer. Dette ser ungdomsleder på som veldig positivt. 70% av de som benytter transporttilbudet vil nok mest sannsynlig ikke kommet til ungdomsklubben uten dette tilbudet.

Arbeidet med Rock Mot Frafløtting er godt i gang, og Crewet for 2017, har alle artistene på plass til årets musikkfestival som er 6. og 7. oktober i høst.

Ungdomsleder jobber nå fast i prosjektet «etter skoletid» som er hver tirsdag.
(Mer om prosjektet Etter Skoletid er å lese i folkehelsekoordinators tertialrapport)

Bemanning
Ungdomsleder i 100%. Tre tilkallingsvikarer som brukes i forbindelse med familiefredag, åpen hall og tirsdags klubb.

Økonomi
Har budsjettkontroll.

Folkehelse

Gjennomført 3 «Bra mat kurs» i 1.tertial.

Svømmekurs, planlagt og gjennomført en helg med cirka 40 kursdeltagere.

«Fresk Lørdag» - mye arbeid med planlegging, informasjon på voksenopplæring, lage Facebook-side, oppslag, sponsorer, få tak i nok utstyr og lignende.

Arbeidsgruppe etter kurs om seksuelt misbruk, sendt søknad om foreldrestøttende tiltak. Jobbet med et regionalt prosjekt, implementering av BTI (metode for bedre tverrfaglig innsats i kommunen). Kurs på Sortland og 2 møter med Liv Karin.

Rapportering folkehelse, på tiltak og økonomi.

«Etter skoletid» hver tirsdag, i tillegg til planlegging 2-3 timer hver uke. Pluss helgetur. Rapportering Etter skoletid og søknad om nye prosjektmidler.

«Familiefredag». Vært med på gjennomføringen 3 ganger, i tillegg koordinere kafé og badevakt.

Oppvekstkonferansen to dager i Bodø.

Ungdomsrådet, møte og informasjon til ungdommen.

Ungdata – planlagt, gjennomført og planlagt oppfølging av resultatene med Korus Nord. Innvilget søknad til to skoler i Bø om å bli helsefremmende skole, planlegging av gjennomføring.

Kulturskolen

Samarbeide/selge tjenester til lag og foreninger, delta på regionale samarbeidstiltak MUSAM og koordinere kommunens arbeid med Den Kulturelle Skolesekken(DKS).

Bemanning
5 lærere i 1,65% årsverk, fordelt på 45%, 50%, 25% (dirigent + 5 % messingundervisning), 30% og 15%. Kulturskolerektor er ansatt i 100% stilling, hvorav 35 % er administrasjon (5% DKS koordinator), 45% undervisning og 20% stilling som dirigent for Bø gospelkor.

Rektor Julie Willumsen har vært i mammapermisjon siden november 2016. Morten Andersen har vikariert som rektor i 40% stilling (35% administrasjon og 5% DKS).

Generelt om drifta
Kjerneundervisningen i kulturskolen er musikkundervisning, men nytt av året er at vi siden april har et nytt tilbud i musikkteater. Dette er en disiplin som forener flere kulturelementer som teater, dans og sang. Dette er et tilbud for de som ikke kjenner seg igjen i noen av de andre tilbudene. Elevene lærer å beherske flere disipliner både som individualister og i samhandling med andre. Gjennom lek med tid, rom, roller og objekter får elevene utforske og utfolde seg og dermed utvikle utøvende, skapende, formidlende og reflekterende kompetanse. Denne gruppen består p.t av 10 elever i alderen 8 til 12 år

Kulturskolen har pr. 01.05.17, 65 aktive elevplasser + 18 elever på venteliste. Av elevene på ventelista er det 12 som står på vent på førstevalg. Vi har mange søkere og noen få oppsigelser. Vi skulle veldig gjerne møtt alle søkere med plass, men kapasiteten er mindre enn behovet pdd. I tillegg søker mange seg til disipliner som sang og piano, og her er det kapasiteten på lærerne mtp stillingsstørrelse som er begrensningen.

Pianolærer har siden september vært sykemeldt, og det har vært vanskelig å finne en fullgod erstatning. Vi har brukt våre to vikarer fra Øksnes, men etter tilbakemeldinger fra foresatte på kvalitet og kontinuitet på vikartimene valgte vi å utsette videre pianoundervisning til vi får en avklaring på situasjonen med den sykemeldte

Prosjekter
Kulturskolen har i år valgt å utsette konserten «Lyden av BØ» til tidlig på høstsemesteret. Dette skyldes hovedsakelig etterslep på sangundervisning, og fravær av pianoundervisning. Vi har derfor litt for få deltakere til å ha en fullverdig konsert. Dette er beklagelig for de dom slutter i kulturskolen til våren, men vi velger å invitere dem til et «comeback», og håper de vil bli med da.

Lyden av Bø er et samarbeid mellom Bøhallen og Kulturskolen, der unge fra Bø skal løftes frem og få en arena der de kan vise frem talentet sitt.

Årets vårkonsert vil i år være på søndag 18.juni, og tema for konserten er norsk musikk enten artist, tekst eller gruppe.

Kulturskolen gir fortsatt det samme dirigenttilbudet til 2 voksne lag og foreninger i Bø: Bø musikkforening og Bø gospelkor. Foreningene er veldig aktive og gir mange spennende opplevelser til befolkningen samt markedsfører Bø på en positiv måte også utenfor kommunens grenser. Bø Musikkforening hadde i slutten av mars en konsert hvor de hyllet Elvis Presley, et svært vellykket arrangement.

Dirigenten for Bø musikkforening har sagt opp sin stilling fra 10.4, og det jobbes med å finne en erstatning.

Den kulturelle skolesekken
De faste tilbudene fra DKS-Nordland har gått som planlagt.
Kulturskolen har også i denne perioden et samarbeid med Museum Nord, som har laget flotte undervisningsopplegg for skolene i Bø, med utgangspunkt i vår lokalhistorie. I tillegg har DKS vært brukt til å finansiere innkjøp av skrei til skeiaften for elever og foresatte ved Straume og Steine skole, et opplegg innen matkultur som har vært initiert av Synnøve Solsem.

Økonomi
Går som planlagt, vi har pr. 1.5 et overskudd på drift som skyldes lite innleie av vikarer. Refusjon av semesteravgift vil påvirke balansen, men innenfor rammene

Kapittel 6 Teknisk etat

6.1 Generelt om driften
Teknisk avdeling gir tjenester innenfor følgende ansvarsområder: Renovasjon, vann og avløp, kaier, feiing, utleieboliger, byggetjenester, brann- og ulykkesberedskap, veier, kirkegårdsdrift, byggesaksbehandling og oppmåling. Teknisk har ansvaret for gjennomføring av flere av kommunens investeringsprosjektene. Gjennomføring av Ung Jobb på sommervedlikehold som maling, klipping og rydding.

6.2 Bemanning
Teknisk etat har hatt utlyst denne våren 2 stillinger, ingeniør og vaktmester. Disse skal være på plass i løpet av sommeren 2017. Søknaden til elever i forbindelse med Ung Jobb utføres også i Mai.

Etaten har et stillingsvolum på 1410 faste stillingshjemler til disposisjon fordelt slik på avdelingene:

Stilling	Stillingshjemler %	Fast ansatte	Vakant
Teknisk sjef	100	1	0
Ingeniører	300	2	100
Driftsoperatører	200	2	0
Vaktmestre	600	5	100
Brannmester	50	1	0
Brannmannskap	10	13	0
Feier	50	1	0
Kirkegårdsdrift	100	1	0
Total	**1410**	**26**	**200**

6.3 Budsjett og regnskap

I tabellen nedenfor vises oversikt over avdelingens budsjettramme og regnskapsmessig forbruk per 30.04 for årene 2016 og 2017

Formål	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2016	Forbruk i %	Netto budsjett 2017	Regnskap 30.04.2017	Forbruk i %	Avvik
Tekniske tjenester*	1334	943	70	1203	1083	90	
Byggetjenester	3609	1752	49	3932	1948	49	
Kommunale veier	3999	1985	50	4499	894	20	
Brann- og redning	2508	745	30	2194	910	41	
Bø Vannverk	0	-2217	0	0	-887	0	
Bø Avløpsnett	0	-840	0	0	-523	0	
Utleieboliger	0	-1285	0	0	-568	0	
Kirkegårdsdrift	988	288	30	1044	267	25	
Sum avdeling	**12438**	**1371**		**12872**	**3124**		

Tekniske tjenester: 6001 Administrasjon Teknisk, 6400 bygg og oppmåling, 6401 kaier og 6414 Ung Jobb.

6.4 Forklaring på avvik i drift jfr. tabellen.

Budsjett for Tekniske tjenester må gjennomgås nøye for 2017. Trenden på vedlikeholdet på de kommunale veier økes prosentvis for hvert år som går.
Hovedsakelig er det vintervedlikehold i budsjettet pr dags dato. Det er ikke oppstartet med sommervedlikehold på de kommunale veiene, har kun gjennomført en befaring/ kartlegging hva som må prioriteres i 2017.

Byggetjenester viser at vedlikeholdsbehovet for kommunale bygg øker og budsjettet for 2017 er økt med kr 300 000. Det er i 2017 opprettet et prosjekt som skal kartlegge tilstanden til alle kommunale boligene. Forbruket pr 30.04.2017 viser et forbruk på 49 % av budsjettet som er det samme forbruket som 2016. Økningen i budsjettet er ikke i samsvar med den vedlikeholdskostnaden som er på de kommunale byggene.

På VA siden er det nå i første kvartal gjort flere større tiltak som spyling av hovedledninger og det er byttet flere kummer.

Brann og redning viser et forbruk på 41 %. Økningen i forhold til 2016 er antall utrykninger som er gjort i første kvartal 2017.

6.5 Status på politiske vedtak, økonomiplantiltakene med m.m.

Se investeringsbudsjettet vedtatt i Kommunestyret 11.05.2017

6.6 Konklusjon

Aktiviteten på teknisk er krevende å styre etter budsjett. Den største utfordringen er vedlikeholdsbehovet på kommunale boliger og veinettet til Bø Kommune.
Flere større investeringsprosjekt er startet opp i sommer og etaten har flere som skal startes opp nå i høsthalvåret. Oppfølgning av disse prosjektene beslaglegger masse arbeidstimer av ingeniørene på etaten, så behandlingstiden på enkeltsaker vil øke litt for teknisk etat.

Kapittel 7 NAV-avdelingen

7.1 Generelt om driften

Nav har i hovedsak ansvar for lov om sosiale tjenester knyttet til den kommunale delen av kontoret. Herunder innbefattes søknad om sosialhjelp, bostøtte, tilskudd og lån fra Husbanken, støttekontaktordningen, forvaltnings konto og Kvalifiseringsprogrammet. I tillegg TT kort og handicapparkering. Kontoret har også ansvar for gjeldsrådgiving.

Bø har en deltaker i Kvalifiseringsprogrammet i pr 30.04.17. Kvalifiseringsprogrammet tildeles brukere som står i fare for eller er langvarige sosialhjelpsmottakere. Vi får besøk fra Fylkesmannen og direktoratet 24.4.17 for å få råd og veiledning om bruk av Kvalifiseringsprogrammet da dette ikke er tilstrekkelig brukt i Bø kommune.

Nav kontorene i Vesterålen er tildelt 585 000 kroner i prosjektmidler fra Fylkesmannen i Nordland for å starte et prosjekt for oppfølging av ungdom i aldersgruppen 16-21 år som står uten skoleplass eller har falt ut av sitt utdanningsløp. Det lyses i nærmeste fremtid ut etter prosjektleder. Det forventes at vi får videre prosjektmidler for drift av prosjektet de kommende tre år. Det har utviklet seg et svært godt samarbeid mellom rektorene ved de videregående skoler i Vesterålen, Nav kontorene og Vesterålen regionråd og dette utgjør også prosjektgruppen.

Nav Bø har en kontordag i uka ved voksenopplæringen og har ellers oppfølging av flyktninger som har tjenester fra Nav Bø. Det brukes mye ressurser på saksbehandling knyttet til økonomi for flyktninger. Nav kontoret har også forelesninger på voksenopplæring ved behov, og hadde forelesning om Nav sine tjenester i mars.

Kontoret har gjennomgår enhetskurs for motiverende intervju. To av de statlige ansatt har gjennomført veiednings studie gjennom Høgskolen i Lillehammer.

Vi har deltatt på årsmøte i Bø næringsforening sammen med opplæringskontoret for nordre nordland for å gi info om våre tjenester. De ansatte ved Nav Bø deltok i april på Mulighetskonferanse i Stavanger.

Det har vært mye fokus på Nav sin nye kanalstrategi der brukere skal veiledes til å bruke nav sine nettløsninger og kundesenter. Hos oss har det vært fokus på å veilede de brukerne vi mener får til å bruke elektroniske løsninger og gi ekstra hjelp til de som ikke kan bruke nav.no.

7.2 Bemanning og arbeidsmiljø

Kontoret har ikke sykefravær blant de kommunalt ansatte. Kontoret kjennetegnes av et godt arbeidsmiljø.

7.3 Budsjett og regnskap

I tabellen nedenfor vises en oversikt over avdelingens budsjettramme og regnskapsmessig forbruk per 30.04 for årene 2016 og 2017. I siste kolonne er gitt et estimert resultat ved årets slutt, basert på driften per 1. tertial 2017.

Formål	Netto budsjett 2016	Regnskap 30.04.2016	Forbruk i %	Netto budsjett 2017	Regnskap 30.04.2017	Forbruk i %	Avvik
Sosialtjeneste	6141	1923	31	6015	2042	34	400
Bø Dagsenter	12	3	21	12	0	0	0
Boligtilskudd	50	62	31	0	-18	0	0
Tiltak rusmiddelarbeid	27	13	47	19	0	0	0
Sum for avdelingen	**8 913**	**2 000**	**33**	**6046**	**3968**	**33**	**0**

7.4 Forklaring på avvik i drift jf. Tabellen

Tabellen viser et estimert avvik på 400 000 kr på Sosialtjenesten. Dette knytter seg til sosialhjelpsutgifter.

7.5 Konklusjon

Budsjettkontroll foretas hver mnd. NAV er forventet å ha avvik ved årets slutt på 400 000 kr.

Kapittel 8 Rapportering investeringsprosjekter

Prosjekter i 2017 budsjettet:

Prosjekt navn	pr. nr	Vedtatt Prosjekt - kostnad	Regnskaps ført pr. 31.12.16	Vedtatt årsbudsjett 2017	Regnskaps ført pr. 31.04.17	Forslag nytt budsjett 2017	Fremtidig kostnad 2018 - 2020	Ny prosjekt Kostnad (Avrundet)
Arealplan	111	375 000	168 929,51	625 000	316000	625 000		794 000
Gang og sykkelvei, Eidet	410	5 500 000	5 549 378,72	500 000	1600	500 000		6 050 000
Rehabilitering veier -16	411	2 500 000	1 920 064,05	0		0		2 500 000
Rehabilitering veier - 17		2 500 000	0	2 500 000	12500	2 500 000		2 500 000
Kai Steinesjøen	435	3 141 000	2 790 603	0		0		2 791 000
Heis kommunehuset	625	3 800 000	2 678 815,34	1 538 000	1067000	1 538 000		4 217 000
Friluftsgalleri	811	2 530 000	2 243 283,54	200 000		200 000		2 450 000
Skilting veinavn	820	875 000	0,00	875 000		875 000		875 000
Straume barnehage	823	7 500 000	156 609,54	7 500 000	202000	**3 500 000**	4 000 000	7 657 000
Trinn 2 Steine skole	830	1 500 000	963 307,25	2 037 000	1175000	2 037 000		3 000 000
Tilpasning lokaler integrering	845	100 000	89 474,59	200 000	17500	**300 000**		290 000
Automatisk dørlås	847	500 000	0	500 000	189000	500 000		500 000
Kai Hovden	848	9 000 000	1 309 251,35	5 891 000	21000	5 891 000		7 200 000
Rehabilitering Kai Steinesjøen	849	4 500 000	0,00	1 800 000	0	**4 500 000**	0	4 500 000
Telefoni Rådhuset	850	625 000	0	625 000		625 000		625 000
Lokaler hjemmesykepleien	851	100 000	52 098,80	48 000	16000	48 000		100 000
Molo Steinesjøen	856	200 000	23 619,20	200 000		200 000		224 000
SD styring Bøheimen	859	300 000	258 398,30	35 000		35 000		293 000
Tilpasning kommunehuset	860	800 000	0	800 000	116000	800 000		800 000
Enøk Steine skole	861	2 000 000	0	2 000 000		2 000 000		2 000 000
Oppgradering bibliotek	862	110 000	0	110 000	24000	110 000		110 000
Visma Velferd (NAV)	863	190 000	0	190 000		190 000		190 000
Rehabilitering utleieboliger	864	500 000	0	500 000		500 000		500 000
Balkong Bøheimen	865	100 000	0	100 000		100 000		100 000
Pålegg utstyr brannstasjonen	866	250 000	0	250 000		250 000		250 000
Gag/Sykkelvei Steinesjøen	867	1 500 000	0	1 500 000		1 500 000		1 500 000
Flytebrygge Jennskaret	868	500 000	0	500 000		500 000		500 000
Gulv kommunehuset	876	250 000	0	250 000		250 000		250 000
SUM		**51 746 000**	**18 203 833,19**	**31 274 000**	**3157600**	**30074000**	**4000000**	**52 766 000**

Prosjektkommentarer

111. Kommunens arealplan

Arbeidet er godt i gang og forventes ferdig ved des- -17.

410. Gang og sykkelsti Eidet

Omhandler første etappe av gang- og sykkelveg fra Bygger`n Eidet mot vegkryss FV 820. Prosjektet ferdigstilles våren 2017. Prosjektet er ferdigstilt med unntak av rekkverk og vederlag for grunnavståelser fra berørte grunneiere.

411. Rehabilitering av veier, asfalt
Prosjektet har omhandlet forsterkninger og nye stikkrenner på kommunale veger samt asfaltering av kommunale veger. Det er satt av kr 2.500.000,- til dette prosjektet i 2017.

435. Kai Steinesjøen
For å få bedre oversikt over rehabiliteringen av kaia opprettes nytt prosjektnummer for rehabiliteringa av kaia. Inkludert i dette prosjektet er kai dekket saget bort av entreprenør for å få en oversikt over hvordan utbedringen skal gjennomføres. Videre er det gjort beregninger og en kalkulasjon på kostnader med utbedring av kaien.

625. Heis Kommunehuset.
Prosjektet er oppstartet i 2016 med ferdigstillelse i januar 2017. Sluttoppsett mangler men forventes å være innenfor total budsjettramme.

820. Skilting veinavn
Prosjektet gjennomføres i mai 2017.

811. Utstilling Skulpturlandskap.
Budsjettert kr. 200.000,- som gjelder belysning av bilder samt sceneoverbygg. Arbeidet forventes utført våren 2017.

823.Trinn 2 Straume Barnehage
Prosjektet hadde budsjettramme på 200.000,- inntil ny plan for utvidelse ble forelagt. Påløpte utgifter i 2016 er på kr. 157.000,- som gjaldt kjøp av materiell og utstyr samt utvendig tilrettelegging av uteområdet. Dette prosjektet er endret til å omfatte en utbygging med en kostnad på over kr 7.500.000,-. Vedtatte prosjektkostnader fordeles med 3.500.000,- i 2017 og resten i 2018. Dette basert på foreliggende fremdriftsplan.

830. Trinn 2 Steine Skole
Prosjekt gjelder bygningsmessige arbeider som tilleggsisolering, nye vinduer/ytterdører og vedlikeholdsfri veggkledning. Prosjektet forventet ferdigstilt våren 2017.

845. Tilpassing av lokaler, tidligere vgs.
Gjelder nødvendig tilpassing av lokalene til integreringskontor og voksenopplæring er det satt av kr 300.000,- økningen på kr 100.000,- skyldes en større kostnad på utbedring av ventilasjonssystemet enn tidligere antatt. Prosjektet gjennomføres i 2017.

848. Kai Hovden Prosjektets kostnad er budsjettert til 7,2 **mill pluss mva.**
Det har vært utført grunnarbeid for å kartlegge grunnforholdene i forbindelse med prosjekteringen av kaien. Vinter og adkomst har gjort at prosjektet har tatt lengre tid enn planlagt. Kaien skal ferdigstilles høsten 2017. Prosjektet er finansiert med 50 % støtte fra Kystverket.

847. Automatisk dørlåsesystem
Gjelder dørlåsesystem på Bøheimen med budsjettramme på kr. 500.000,-
Oppstart på utførelse i januar 2017 med ferdigstillelse våren 2017.

849. Rehabilitering Kai Steinesjøen
Dette prosjektet går kun på represjon av kaien etter kartleggingen som ble gjort i et tidligere prosjekt. Dette har en kostnadsramme på kr 4.500.000,- hvor det er overført kr 1.800.000,- fra prosjektet 435. Det er sannsynlig at hele jobben blir gjort i 2017, derfor overføres avsatt beløp til prosjektet i 2018 til 2017. Beløpet er u/mva. avgift!

851. Tilpassing av lokaler heimesykepleien.
Prosjektet omhandler tilpassing grunnet flytting/bytting av lokaler til hjemmesykepleie og psykiatri. Prosjekt med oppstart i 2016 med et budsjett på kr. 100.000,-.

856. Molo Steinesjøen
Forprosjekt av forlengelse av moloen ved Steinesjøen.

859. SD- styring på Bøheimen.
Eksisterende SD-anlegg er defekt og utdatert. Krav til forsvarlig drift og overvåkning på det tekniske anlegg på Bøheimen, har ført til behov for oppgradering med nytt SD-anlegg.

860. Tilpassing kommunehus
I forbindelse med nytt inngangsparti med heis på rådhuset opprustes inngangspartiene og spiserom.

861. ENØK Steine Skole
I investeringsbudsjett for 2017 er det satt av kr. 1 500 000 til sluttføring av ENØK- tiltak på Steine Skole for å motta tilskudd fra Enova. Prosjektet finansieres delvis med Enova som har gitt tilsagn om kr. 270 000 i tilskudd til Bø kommune. Gjenstående tiltak som da må utføres er lys styring med LED, SD-anlegg samt varmepumpe luft-vann til sentralfyring. Ny varmepumpe erstatter eksisterende elektriske varmekilde som er gammel og meget energikrevende. Likeså er eksisterende ventilasjonsanlegg. Investeringene vil gi store besparelser på energikostnadene og er beregnet å tjene seg inn i løpet av få år. Investering av nytt ventilasjonsanlegg er også tilskudds berettiget hos ENOVA.

862. Oppgradering Bibliotek
Oppgradering av belysningen på biblioteket.

863. Visma velferd (NAV)
Nytt saksbehandlingssystem for sosialtjenesten. Gjennomføres våren 2017.

864. Rehabilitering utleieboliger
Gjelder oppgradering av Bø kommunes utleieboliger for å ivareta offentlige krav.
I 2017 blir det gjennomført en tilstandsvurdering av bygningene.

865. Balkong Bøheimen
Balkong på Bøheimen på ca. 40m2 med utgang fra stue, fellesrom, i 2. etasje.
Prosjektet gjennomføres sommeren 2017.

866. Brannstasjon- pålegg
Bø Brann og Redningsvesen må etter pålegg fra Hovedverneombud og Arbeidstilsynet gjøre investeringer på brannstasjonen.

876. Gulv kommunehuset
Golvbelegg i foaje 1 etasje samt trapp opp til 3 etasjer med tilhørende gangareal er gammelt

og bærer preg av stor slitasje som har resultert i nedslitte og skadete belegg. I tillegg er vegger i 2 og 3 etasje tilpasset gangarealer ved heisinngangene med resultat av sår i eksisterende belegg. Det foreslås flis i foaje 1etasje tilpasset eksisterende fliser i nytt inngangsparti og gang i tilbygg mot nord. Vinylbelegg i trapper. Vinyllaminat i gangarealer 2 og 3. etasje. Kostnadsramme er estimert med kr. 250.000,- til dette prosjektet i 2017

Det gjøres reguleringer på prosjekt 435, 823, 845 og 849.

Vedtatt finansiering av investeringene framgår av etterfølgende tabell:

Momskompensasjon	4 190
Lånemidler	17 713
Tilskudd	4 770
Fondsmidler	1 876
Salgsinntekter	1 525
Sum	30 074

Salgsinntekter
Det er ikke foretatt salg av eiendommer pr i dag, men det forventes at et salg som opprinnelig vedtatt for til sammen 2.6 mill kr, hvorav 1.1 mill kr skal finansiere pålagt aksjekjøp i KLP som forutsatt.

Bruk av lånemidler
I opprinnelig budsjett er det forutsett brukt 15 138 000 mill. kr til investeringer i bygg og anlegg inkludert 325.000 til inndekking av tidligere underskudd fra 2014. Det er var lagt inn en forutsetning om ubrukte lånemidler på 2.5 mill. kr.

Regnskapet for 2016 viser at det gjenstår 7.1 mill. kr i ubrukte lånemidler. Fratrukket bruk til dekning av underskudd gjenstår det derfor 6.8 mill. kr til bruk i 2017. I tillegg har kommunestyret vedtatt å ta opp en nytt lån i 2017 på 12.6 mill. kr. Det står dermed 19.4 mill. kr i lånemidler til finansiering av investeringsbudsjettet.

Vedtatt regulering viser et behov for forbruk på 17.7 mill. kr. Tillagt 0.3 mill kr til dekning av underskudd 2014 er behovet mao på 18 mill kr. Det gjenstår dermed 1.7 mill kr av lånemidlene som står ubrukt. Disse kan da eventuelt brukes til å erstatte sviktende salgsinntekter.

Erstatning
I opprinnelig budsjett er det forutsatt en erstatning på til sammen 1 590 000 kr. Dette skriver seg fra Kai Steinesjøen. Erstatningen ble utbetalt i sin helhet i 2016, og ubrukte midler ble avsatt til ubundet kapitalfond.

Bruk av fondsmidler
I opprinnelig budsjett er det forutsatt bruk av bundet kapitalfond med 200 000 kr. Dette er øremerkede midler til Veiskiltprosjektet. Det gjenstår 1 676 000 kr av erstatningen som i regnskapet som nevnt ovenfor ble avsatt til ubundet kapitalfond. Disse midlene foreslås brukt i sin helhet til å finansiere investeringer; jfr detaljer under kolonnen Fondsmidler i forslag til vedtak.

Tilskudd
Det foreligger tilsagn om tilskudd på til sammen 3.1 mill kr fordelt på tre prosjekter. Tilsynelatende går prosjekt 410 Gang- og sykkelvei Eidet med overskudd på 0.7 mill kr, og benyttes til å finansiere de prosjektene som framkommer i kolonnen Kontrollsum. Dette skyldes at det ble forbrukt en større andel av lånemidler til prosjektet i 2016, og vil ikke bidra til å redusere samlet utbetalt tilsagn.

Kapittel 9 Budsjettregulering

Dette kapitlet inneholder et sammendrag med konklusjon vesentlig på det økonomiske bildet med en strategi for løsning.

Rapporten fra etatene viser et samlet tilleggs behov /prognose på 2 550 000 kr med følgende fordeling:

Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer	85 000
Helse- og omsorgsetaten	2 065 000
NAV	400 000
Sum	2 550 000

Av helse- og omsorgsetatens merutgifter er 1.4 mill kr knyttet til en ressurskrevende bruker. Disse utgiftene vil også med relativt stor sikkerhet påløpe i 2018. Dette gjelder også merutgiften knyttet til Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer.

Når det gjelder NAV-avdelingens merutgifter og utgifter knyttet til barnevernet, er dette prognoser som det knytter seg mer usikkerhet til.

En gjennomgang av Felles finanser viser følgende merinntekter:

Utbytte	1 404 000
Overskudd 2016	2 608 000
Sum	4 012 000

Etatene gir uttrykk for at det er vanskelig å finne dekning for merutgiftene innenfor eksisterende budsjettramme. Når det gjelder merutgifter for ressurskrevende brukere på 1. 4 mill kr foreslår jeg dette dekket inn av økt utbytte. Det er da viktig å være oppmerksom på at denne finansieringen vil være mer usikker i 2018 og sannsynligvis må tas i form av redusert drift. De øvrige økte utgiftene er basert på en noe mer usikker prognose, men utgjør likevel en betydelig risiko i årets budsjett og som vi kan dra med oss også til neste år. En prognose som

er gjort på skatteinntekter/inntektsutjevning fra KS viser at det ligger en risiko på ca. 1 mill. i forhold til statsbudsjettets tall som er det som ligger til grunn i vårt budsjett.

Etter en samlet vurdering av ovenstående synes det nødvendig allerede nå å starte en innstramming som helst vil gi en varig effekt utover 2017. Vil derfor foreslå at etatene igangsetter en prosess med innstramming tilsvarende et samlet beløp på kr 1 150 000 fordelt på andel av netto opprinnelig budsjettramme. Dette vil gi følgende fordeling:

Fellesfunksjoner og politiske styringsorganer	118 000
Bø og Malnes sogn	24 000
Skole- og barnehageetaten	283 000
Helse- og omsorgsetaten	566 000
Kultur- og næringsetaten	58 000
Teknisk etat	64 000
NAV-avdelingen	37 000
Sum	1 150 000

Det må jobbes med tiltak fram mot behandlingen av 2. tertialrapport.

Dette innebærer blant annet at vi unngår å disponere overskuddet i denne omgang, men at dette vil være en reserve i tilfelle budsjettert skatt/inntektsutjevning sprekker, og/eller at det blir vanskelig å gjennomføre tilstrekkelig med tiltak som omtalt ovenfor.

PLANSTRATEGI FOR BØ KOMMUNE 2017 - 2020

Saksbehandler:	Einar Botnmark	Arkiv: 140
Arkivsaksnr.:	17/325	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
37/17	Formannskapet	15.06.2017
27/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:

Bø kommune vedtar planstrategi for 2017 til 2020 ihht. tabell.

Saksutredning:

1. Innledning

Kommunal planstrategi er et verktøy i plan og bygningsloven der hensikten er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp med eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. I plan og bygningsloven fra 01.07.2009 står det følgende:

"§ 10-1 kommunal planstrategi
Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden. "

Planstrategien skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av Bø kommune. Forenklet kan man kalle planstrategien for en" plan for planleggingen."

Planstrategien skal vedtas av kommunestyret. Det gjennomføres ikke en vanlig høring slik plan- og bygningsloven krever for ordinære plansaker, men forslaget til kommunestyret skal være offentlig tilgjengelig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Planstrategien har ingen rettsvirkning og er ikke formelt bindende for kommunen. Den kan revideres etter behov innenfor valgperioden. Synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner skal innhentes, men det finnes ingen innsigelsesrett for disse.

§ 10-1 sier også at utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være en del av oppstarts arbeidet med kommuneplanen (overordnet samfunns- og arealdel). Dette er også planen i Bø kommune for planperioden. Rådmannen legger opp til at kommunestyret gis anledning til å fatte oppstarts vedtak etter § 11 når planstrategien vedtas.

2. Definisjoner

I det følgende vil det brukes ord og formuleringer som ikke nødvendigvis er selvforklarende. Disse beskrives kort nedenfor.

Kommuneplan
Samlebetegnelsen som omfatter samfunnsdel med handlingsdel, og arealdel. Pbl § 11-1, 2. avsnitt "Kommuneplanen bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen". Perspektiv 12 år.

Kommunedelplan (KDP)
Planer for bestemte områder (arealer), temaer eller virksomhetsområder, for eksempel reguleringsplaner (areal), trafikksikkerhetsplan (tema) eller omsorgsplan (virksomhetsområde). Perspektiv fire år.

Handlingsdel
Den fireårige oppfølgingen av kommuneplanen. Økonomiplanen kan inngå i handlingsdelen.

Planhierarkiet
Kommuneplanen består på den ene siden av en samfunnsdel med handlingsplan (økonomiplan/mål kart), og på den andre siden av en arealdel (overordnet arealplan og reguleringsplan). Planhierarkiet og samhandlingen mellom de forskjellige delene vises i nedstående skisse. " Iverksetting" kan i dette tilfellet defineres som kommunestyrets bestilling til rådmannen gjennom årsbudsjettet.

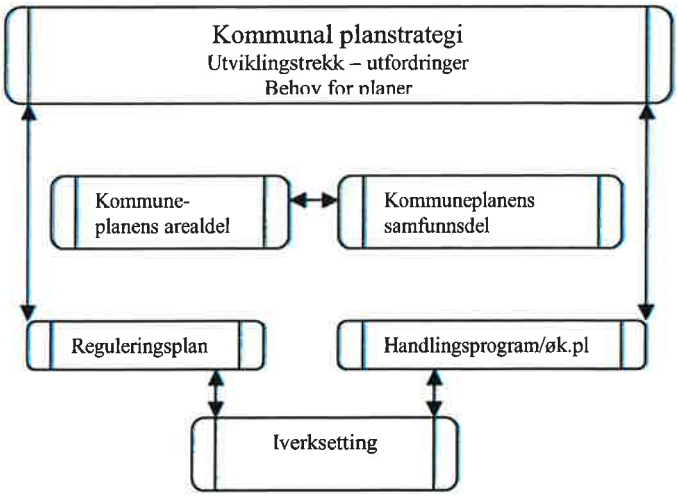

2 Kommunens situasjon, utviklingstrekk, utfordringer og muligheter
Befolkningsutvikling, herunder sammensetninger: Konsekvenser

Folketallet i kommunen var ved 1 januar 2017 2639 personer. I 2011 var tallet 2790. Det vil si at folketallet er redusert med 5,4 %. I 2001 var tallet 3239, nedgangen fra 2001 til 2011 var på 14%.

Figur. Alderssammensetningen i Bø kommune delt på alder og kjønn.

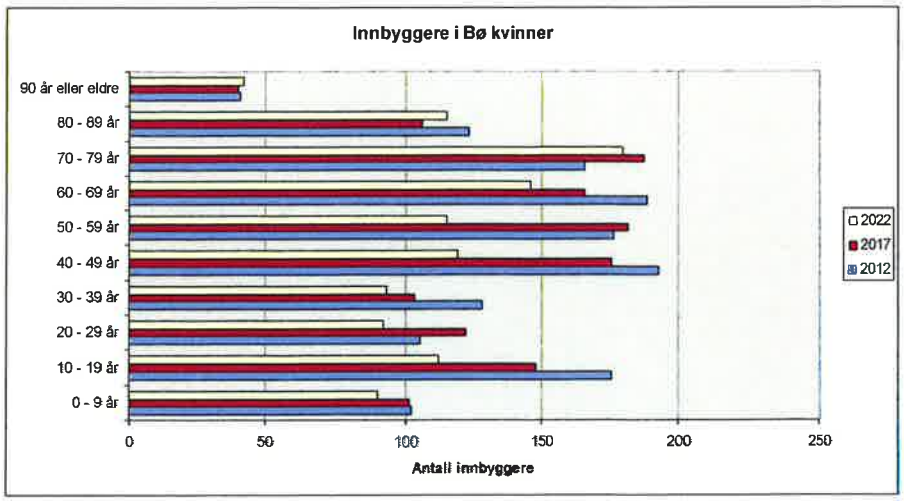

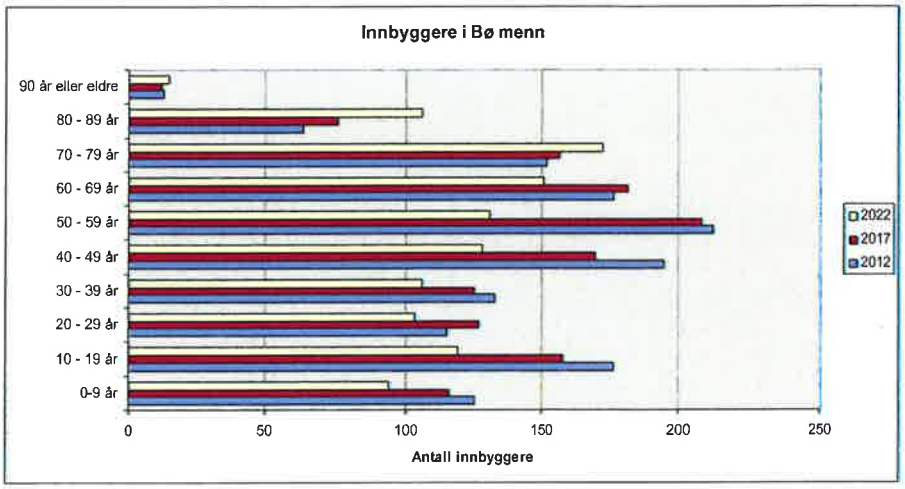

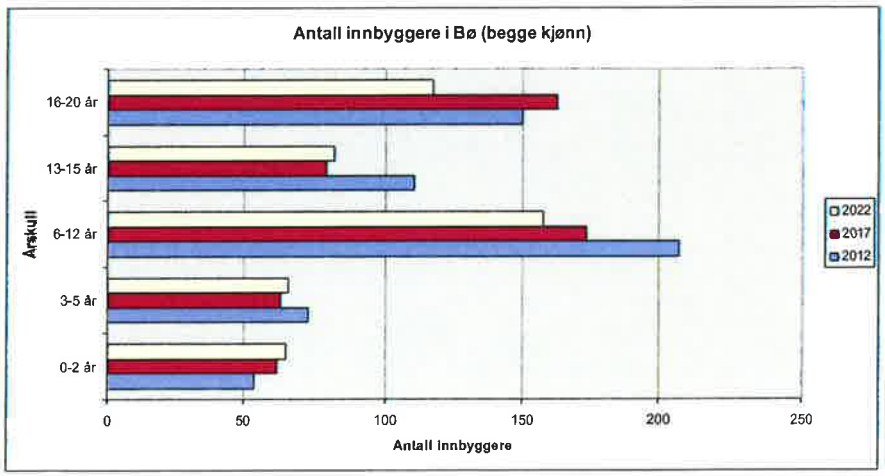

Sentrale utfordringer

Konsekvenser av negativ befolkningsutvikling vil for organisasjonen Bø kommune være at det blir færre inntekter til å drive den dyreste delen av kommunens virksomhet, nemlig pleie og omsorg. Det er derfor svært viktig at det etableres flere arbeidsplasser som kan bidra til at befolkningsnedgangen stopper opp.

3.2 Næringsutvikling: Konsekvenser og utfordringer

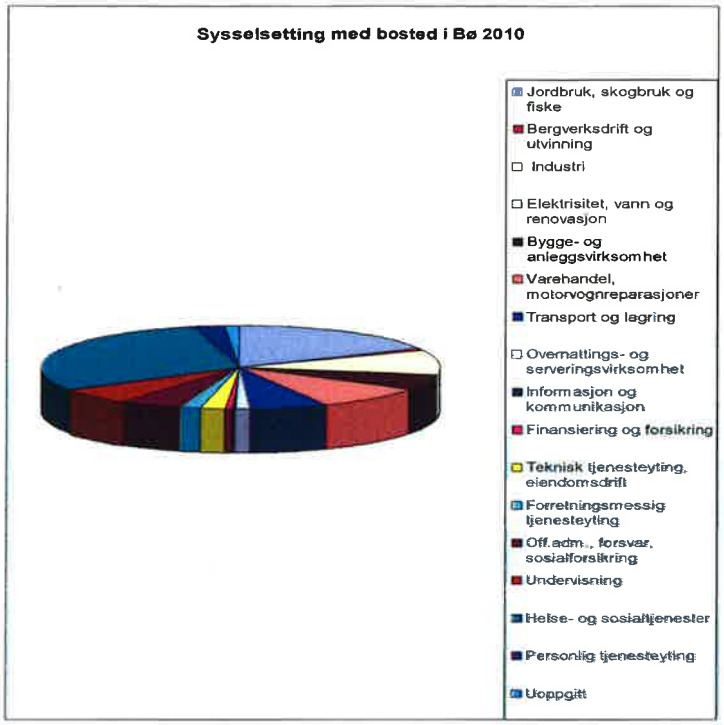

Jordbruk, skogbruk og fiske	173
Bergverksdrift og utvinning	9
Industri	94
Elektrisitet, vann og renovasjon	6
Bygge- og anleggsvirksomhet	58
Varehandel, motorvognreparasjoner	89
Transport og lagring	60
Overnattings- og serveringsvirksomhet	12
Informasjon og kommunikasjon	3
Finansiering og forsikring	5
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	19
Forretningsmessig tjenesteyting	17
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	50
Undervisning	59
Helse- og sosialtjenester	305
Personlig tjenesteyting	25
Uoppgitt	11

Totalt 1169.

Bø kjennetegnes av nærhet til store og viktige naturressurser på hav og land. Dette kommer først og fremst til syne i fiskeri og landbruksnæringen. Det finnes også store malm og steinforekomster i Bø. Bø har en stor offentlig sektor, som også er en viktig kvinnearbeidsplass i Bø kommune. Bøheimen er den arbeidsplassen som sysselsetter flest kvinner i Bø.

Sentrale utfordringer

Viktige mål for næringen i Bø er å utnytte naturgitte og menneskelige ressurser og å hindre befolkningsnedgang.

3.3 Samfunnssikkerhet og beredskap
Kommunen har ansvar for ivaretakelse av befolkningens sikkerhet og trygghet. Lov om kommunal beredskapsplikt med krav om gjennomføring av overgripende risiko- og sårbarhetsanalyser og utarbeidelse av beredskapsplaner. Plan og bygningslov har bestemmelser for å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur mv.

Sentrale utfordringer
Kommunen må stå rustet til å møte kriser av forskjellig størrelse og konsekvens; fra skipshavarier og oljeforurensning til pandemier og kriminelle handlinger. ROS analyser og beredskapsplan for Bø kommune er nylig vedtatt. Samfunnssikkerheten må hensynstas i areal og virksomhetsplaner.

3.4 Arealbruk
Plan og bygningslov krever at kravene til arealplan skal kunne brukes som basis for utbygging. Det foreligger en arealplan fra 2006 men den har klare mangler og er under revidering.

Reguleringsplan Hovden må revideres slik at plankravet er oppfylt i søknad om fylkeskommunalt tilskudd til framføring av vei.
Reguleringsplan Skårvågen må reguleres ihht lovnader Bø kommune har gitt overfor Fylkesmannen i Nordland for å klargjøre adkomstforhold til molo.
Reguleringsplan Eidet Næringsområde er en ny plan lokalisert til Eidesjøen- Kobbvågen området.
Reguleringsplan Straume er en plan som tar for seg hele Straume området som slår sammen alle planene i området.

Sentrale utfordringer
Arealplanen må oppgraderes og gjennomføres i løpet av 2017. Den må gjøres mer hensiktsmessig enn dagens plan slik at den kan bruke som det styringsverket den er ment å være.

3.5 Miljø, klima og energi
Myndighetene regner med at været i fremtiden kommer til å bli noe mer ustabilt enn pr i dag.

Det stilles strengere krav til bevaring av naturmiljø og kulturmiljø.

Som følge av nasjonale nivå om reduksjon i veksten av CO2-utslipp forventes en mer energiøkonomisk drift i alle deler av samfunnet.

Sentrale utfordringer
Scenarioene vil kreve at planlegging av kommunal infrastruktur tar høyde for å takle situasjoner oppstått som følge av ekstremvær og havnivåstigning. Bevaring av natur- og kulturmiljø vil bli en viktig del av arealplanleggingen.

Bevaring av fiskevann og drikkevann vil være en viktig faktor her. I tillegg vil kystsoneplanlegging på bruk av kystsonen være en utfordring.

3.6 Universell utforming
Plan og bygningsloven samt diskrimineringsloven stiller nye krav til samfunnet for å tilrettelegge private og offentlige funksjoner slik at alle kan bruke dem uavhengig av funksjonsevne.

Sentrale utfordringer
Sørge for at bygningsmassen tilpasses slik at kommunale tjenester kan brukes av alle. Ivaretakelse av UU i alle planverk.

3 Mål for planarbeidet

Bø kommunes planer skal følge opp kommeneplanens samfunnsdel være et utviklings- og styringsverktøy på kort og på lang sikt. Plandokumentene skal skape forutsigbarhet og klare rammer for kommuneadministrasjonen, kommunens næringsliv, kommunens innbyggere og andre brukere av kommunens arealer og virksomheter.

4. Kommunal planstrategi
Noen sektorer har planbehov etter særlov, særlig gjelder dette helsesektoren, mens det for andre sektorer er frivillig om kommunen skal utarbeide kommunedelplaner eller ikke. For å få til en helhetlig politisk styring og prioritering er det viktig at alle kommunens kjerneområder er gjenstand for planlegging.

Tabell
Følgende planstrategi gjelder for perioden 2017- 2020:

Planer	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Overordnet samfunnsdel 2016				
Arealdel uten kystsoneplan	**Under utarbeidelse**			
Økonomiplan	**Rullering**	**Rullering**	**Rullering**	**Rullering**
Beredskapsplan for Bø kommune 2016	**Rullering**	**Rullering**	**Rullering**	**Rullering**
Kystsoneplan, regional plan				**Ny plan**
Bolig politisk plan, 2016				**Revidering**
Sektor planer				
Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser, prioritert anleggsplan	**Ny**			
Plan for kulturminner og kulturmiljø		**Ny**		
Trafikksikkerhetsplan 2017-2020	**Ny**			
Hovedplan avløp		**Ny**		
Reguleringsendring Hovden	**rullering**			
Reguleringsplan Skårvågen		**Ny**		
Reguleringsplan Eidet næringsområde			**Ny**	
Reguleringsplan Straume		**Ny**		

Plan for helse og omsorgsplan			**Ny**	
Kompetanseplan	**rullering**	**rullering**	**rullering**	**rullering**

Straume 23.05.2017

Gundar Jakobsen
Rådmann

Rune Dahl
Teknisk sjef

Vedlegg:

NEDSETTELSE ELLER ETTERGIVELSE AV EIENDOMSSKATT

Saksbehandler:	Trond Robertsen	Arkiv: 232
Arkivsaksnr.:	17/389	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
38/17	Formannskapet	15.06.2017
32/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:
I tilfeller hvor en bygning brenner ned, rives eller blir skadet som følge av annen katastrofe slik at den må kondemneres, ettergis eiendomsskatten fra første terminforfall etter at dette er meldt til kommunen.

Saksutredning:
Utlignet eiendomsskatt skal som den klare hovedregel betales, enten det skjer frivillig eller etter tvangsinndrivelse.

Etter eiendomsskatteloven § 28 kan imidlertid den utlignede eiendomsskatten settes ned eller ettergis dersom nærmere bestemte vilkår er til stede.

Selv om det ikke er sagt uttrykkelig i bestemmelsen, må den også gi adgang til utsettelse med innbetaling av eiendomsskatt som et supplement til den adgang skatteinnkreveren har etter § 25 annet ledd, jfr. Harboe, Kommentarutgave til eiendomsskatteloven s. 149.

Å ettergi eller nedsette eiendomsskatten bør undergis en streng behandling for å unngå brudd på likebehandlingsprinsippet. Det synes å være vanskelig å lage til et regelverk da det uansett skal gjøres en helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle. Veilederen oppsummerer dette slik:

«Det skal på bakgrunn av ovennevnte mye til for at en skatteyter oppfyller lovens krav for å få satt ned eller ettergitt eiendomsskatten. Et eksempel er at han på grunn av sykdom har fått reduserte inntekter og i tillegg ikke har formue å betale eiendomsskatten med. Pensjonister, herunder minstepensjonister, kan ikke få satt ned eller ettergitt eiendomsskatten på generell basis. Det må også for en pensjonist foreligge en særlig grunn og denne må gjøre det særlig urimelig å kreve inn hele skatten. Det er en konkret helhetsvurdering som skal ligge til grunn for avgjørelsen. Likebehandlingsprinsippet, herunder en svekkelse av allmenn betalingsmoral, er et moment i denne vurderingen.»

Dersom en eiendom utsettes for brann i perioden mellom hovedtaksering (10 år) vil selvsagt taksten endres fra året etter brannen. Her er det mulig for formannskapet å ettergi/redusere eiendomsskatten i det året bygningen brenner. Samme kan selvsagt gjelde dersom bygningen rives eller blir utsatt for en katastrofe. Så blir spørsmålet om bygningen er i en slik forfatning at den er kondemnerbar eller om det gjenstår en restverdi? Rettferdighetshensyn tilsier at skatten bør settes ned helt eller delvis for det skatteåret bygningen brant ned eller ble revet siden skattegrunnlaget ikke lenger finnes.

Dersom det skulle dukke opp søknader som begrunnes i sviktende økonomi på grunn av sykdom, ulykke eller liknende, tas disse opp til behandling i formannskapet. Vi vil da kunne få konkrete eksempler som kan danne grunnlag for et generelt regelverk.

I mellomtiden kan det være rimelig å ta hensyn til hendelser som brann, riving, katastrofe som skjer i skatteåret, slik at dette får innvirkning på eiendomsskatten ved at denne nedsettes/ettergis.

Vedlegg:

Veileder om utsettelse, nedsettelse og ettergivelse av eiendomsskatt med vedlegg utarbeidet av KS.

Straumsjøen 08.06.2017

Gundar Jakobsen
rådmann

Veileder om utsettelse, nedsettelse og ettergivelse av eiendomsskatt

PAST DUE

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON

Utarbeidet av KS Eiendomsskatteforum

v/ advokat Gry Brandshaug Dale - februar 2013

gry.brandshaug-dale@ks.no

Innholdsfortegnelse

1. Gjeldende regel for nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt 3
2. Vilkår for nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt 3
2.1 Utgangspunktet: Lovens ordlyd 3
2.2 Gjeldsproblemer er ikke tilstrekkelig 4
2.3 Sviktende økonomi på grunn av sykdom, ulykke eller lignende 4
2.4 Brann eller annen skade på eiendommen 5
2.5 Ikke nok i seg selv å være pensjonist eller minstepensjonist 6
2.6 Likebehandlingsprinsippet 7
2.7 Særlig om juridiske personer og næringsdrivende 8
2.8 Oppsummering 9
3. Fremgangsmåte for nedsettelse eller ettergivelse 9
3.1 Vedtakskompetansen 9
3.2 Ikke vilkår om søknad 9
3.3 Ikke generelle vedtak om nedsettelse eller ettergivelse 10
3.4 Vedtaket må fattes for ett år om gangen 10
3.5 Klage 10
3.6 Retningslinjer 11
3.7 Søknadsskjema 11
4. Gjeldende regler for betalingsutsettelse av eiendomsskatt 11
5. Vilkår for betalingsutsettelse 12
6. Fremgangsmåte ved betalingsutsettelse 12
7. Vedlegg 13

1. Gjeldende regel for nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt

Utlignet eiendomsskatt skal som den klare hovedregel betales, enten det skjer frivillig eller etter tvangsinndrivelse.

Etter eiendomsskatteloven § 28 kan imidlertid den utlignede eiendomsskatten *settes ned* eller *ettergis* dersom nærmere bestemte vilkår er til stede.

Selv om det ikke er sagt uttrykkelig i bestemmelsen, må den også gi adgang til *utsettelse* med innbetaling av eiendomsskatt som et *supplement* til den adgang skatteinnkreveren har etter § 25 annet ledd, jf. *Harboe, Kommentarutgave til eiendomsskatteloven* s. 149.

Ved lov 22. juni 2012 ble det gjort omfattende endringer i eiendomsskattelovens saksbehandlingsregler. Endringene trådte i kraft 1. januar 2013. Forarbeidene til endringsloven er Prop. 112 L (2011-2012).

Ved lovendringen ble forvaltningsloven gitt alminnelig anvendelse i eiendomsskattesaker. Det ble gjort unntak for forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt, men for øvrig er forvaltningslovens regler i all hovedsak gjort gjeldende på alle deler og trinn av saksbehandlingen. Dette representerer en vesentlig endring, som stiller større krav enn tidligere til administrasjonens og nemndenes saksbehandling. I denne veilederen er det punkt 3.5 om klage som på bakgrunn av lovendringen er endret med virkning fra 1. januar 2013.

I denne veilederen vil vi se nærmere på når skatten kan settes ned eller ettergis, og i punkt 3 vil vi se nærmere på når det kan gis betalingsutsettelse.

2. Vilkår for nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt

2.1 Utgangspunktet: Lovens ordlyd

Det er to vilkår som må være til stede for at eiendomsskatten skal kunne settes ned eller ettergis i henhold til eiendomsskatteloven § 28;

- det må foreligge *"særlege grunnar"* og
- disse særlige grunnene må gjøre det *"særs urimeleg"* om hele eiendomsskatten ble innkrevd.

Dette er strenge vilkår og det skal således svært mye til for at en skatteyter skal få medhold i at skatten settes ned eller ettergis ut fra såkalte rettferdighetsgrunner. I forarbeidene til ny

skattebetalingslov, Ot.prp. nr. 83 (2004-2005) punkt 19.2.1, uttales det om lempningsregelen i forhold til *formues- og inntektsskatt* i skattebetalingsloven § 41 nr. 1 at

> *"bestemmelser som åpner for lempning av rimelighetshensyn, er ment å fungere som sikkerhetsventiler for tilfeller hvor det vil fremstå som særdeles urimelig å opprettholde et krav. Praksis på området er derfor streng. Når Stortinget har fastsatt en skatte- eller avgiftplikt, er utgangspunktet at det aktuelle kravet skal betales. En liberal lempningspraksis vil svekke betalingsmoralen, og kan gi uheldige signaler til skyldnere som - til tross for en vanskelig økonomisk situasjon - oppfyller sine forpliktelser. At private kreditorer gis fordeler på bekostning av det offentlige må også unngås. I 1999 fikk nærmere 80 prosent av de som søkte om lempning av rimelighetshensyn avslag."*

Bestemmelsen om betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av formues- og inntektsskatt følger nå av skattebetalingsloven § 15-1. De samme hensyn som uttales i forhold til denne, vil etter vårt syn gjøre seg gjeldende i forhold til eiendomsskatten. Lovens bestemmelse om nedsettelse og ettergivelse bør primært fungere som en ren sikkerhetsventil for å hindre at eiendomsskatten får sterkt urimelige utslag. Kommunene bør unngå en liberal praksis som er egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

Ordet "kan" angir at avgjørelsen er skjønnsmessig og skal treffes etter en helhetsvurdering. Det er som utgangspunkt ingen som har rettskrav på nedsettelse eller ettergivelse.

Loven gir ikke noe konkret eksempel på en situasjon hvor det er hjemmel for å sette ned eller ettergi eiendomsskatten. Gjennomgangen i det følgende vil omhandle hva som nærmere ligger i lovens krav.

2.2 Gjeldsproblemer er ikke tilstrekkelig

Anstrengt økonomi som følge av høy gjeldsbelastning gir i seg selv ikke grunnlag for nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt. Personer med høy gjeldsbelastning bør henvises til å søke gjeldsordning. I forhold til lemping av inntekts- og formuesskatten fremgår denne løsning av Skattedirektoratets Melding SKD nr. 12/02, 28. mai 2002 om Lempning av skatter og avgifter med renter og omkostninger av billighetshensyn, som kan lastes ned fra deres nettside, www.skattedirektoratet.no. Etter vårt syn må tilsvarende gjelde i forhold til nedsettelse og ettergivelse av eiendomsskatt.

2.3 Sviktende økonomi på grunn av sykdom, ulykke eller lignende

I forarbeidene til eiendomsskatteloven uttales det at skatteevnen og økonomien til eieren ikke har noe å si for *beregningen (utligningen)* av eiendomsskatten. I spesielle tilfeller kan det imidlertid virke urimelig å *kreve inn* skatten uten hensyn til skattyterens økonomi.

Skattyteren kan for eksempel ha kommet i økonomiske vanskeligheter, fordi han har lavere inntekt på grunn av sykdom, og han ikke har formue som han kan møte motgangen med. I slike eller tilsvarende tilfeller bør skatten kunne settes ned eller frafalles. Departementet uttaler videre at det likevel er grunn til å understreke at nedsettelse eller frafallelse av rettferdighetsgrunner bare bør være aktuelt som rene *unntak*. Oftest kan det være nok for skattyteren at skatteinnkreveren går med på betalingsutsettelse etter § 25 annet ledd, jf. Ot.prp. nr. 44 (1974-75) s. 16.

I departementets eksempel er det for det første et vilkår at skattyteren har lavere inntekt *på grunn av* sykdom, og for det andre at han ikke har *formue* som han kan betale eiendomsskatten med. Hvis skattyter har så stor formue at han med rimelighet kan betale eiendomsskatten, vil vilkåret for nedsettelse/ettergivelse ikke være oppfylt.

Betalingsproblemer er så langt vi kjenner til den vanligste årsaken til at en skattyter får satt ned eller ettergitt eiendomsskatten. I departementets eksempel har betalingsvanskene sin bakgrunn i sykdom, og skatteyter har heller ikke formue til å møte betalingsproblemene med. Et tilsvarende eksempel kan være at betalingsvanskene har sin årsak i ulykke, varig invaliditet eller lignende.

Ved dødsfall antar vi at det vil være mest aktuelt med betalingsutsettelse til boet er overtatt til privat skifte eller det er åpnet offentlig skifte. Vilkårene for nedsettelse eller ettergivelse vil som utgangspunkt ikke være til stede. Unntak kan for eksempel tenkes dersom mindreårige har arvet en eiendom som de selv bor i.

Se for øvrig punkt 2.6 nedenfor om likebehandling.

2.4 Brann eller annen skade på eiendommen

Finansdepartementet har gitt uttrykk for at nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt kan være aktuelt dersom en eiendom blir ødelagt ved brann eller på annen måte, inntil omtaksering av eiendommen er gjennomført.

Dette er en relevant problemstilling når skaden eller ødeleggelsen skjer i 10-årsperioden mellom hver taksering. Videre er dette bare en relevant problemstilling for skatt som er utlignet i det skatteåret da skaden eller ødeleggelsen skjedde. Eiendommen vil være verdsatt når skaden eller ødeleggelsen inntrer, og den misvisende taksten blir lagt til grunn for skatt i det året for eksempel bygningen brenner ned til grunnen.

For senere skatteår blir eiendommen omtaksert, jf. eiendomsskatteloven § 8 A-3 femte ledd som sier at omtaksering i tiden mellom de alminnelige eiendomsskattetakseringer skal skje når de på eiendommen bestående bygninger nedrives eller ødelegges av brann eller lignende.

Rettferdighetsgrunner tilsier at skatten bør settes ned helt eller delvis for det skatteåret bygningen brant ned, siden skattegrunnlaget ikke lenger finnes.

Vi understreker for ordens skyld at det også i slike tilfeller som nevnt i dette punktet, skal gjøres en konkret helhetsvurdering om det vil virke særs urimelig å fastholde kravet på eiendomsskatt i henhold til lovteksten i eiendomsskatteloven § 28.

Harboe, Kommentarutgave til eiendomsskatteloven, uttaler på side 150 at det i denne forbindelse bør tas i betraktning hvor stor nedsettelse som vil være aktuell og hvordan en eventuell nedsettelse vil virke inn på skattyterens økonomi. Videre uttales det at det også bør tas i betraktning at påkostning av eiendom ikke umiddelbart fører til økt eiendomsskatt, og dermed er det ikke så selvsagt at en verdireduksjon uten videre skal føre til lavere eiendomsskatt.

Det vises for øvrig til punkt 2.6.

En *utsettelse* av betaling av eiendomsskatt, jf. punkt 1 ovenfor og punkt 4 og 5 nedenfor, vil etter vår vurdering i disse tilfellene ikke være et særlig aktuelt alternativ til nedsettelse eller ettergivelse etter § 28.

2.5 Ikke nok i seg selv å være pensjonist eller minstepensjonist

Finansdepartementet har i brev av 6. januar 1997 besvart en henvendelse fra en kommune, hvor bystyret hadde fattet vedtak om å subsidiere eiendomsskatten for minstepensjonister med et angitt årlig beløp.

Departementet viser til brev av 12. november 1996, hvor det er uttalt blant annet følgende om eiendomsskatt for pensjonister i forhold til eiendomsskatteloven § 28:

> *"Bestemmelsen oppstiller svært strenge vilkår for at eiendomsskatt skal kunne nedsettes eller helt ettergis. (....) Etter departementets oppfatning åpner ikke eiendomsskatteloven § 28 for at kommunen skal kunne foreta en generell nedsetting eller frafallelse av eiendomsskatten for pensjonister, eventuelt minstepensjonister. Spørsmålet om nedsetting eller frafallelse av eiendomsskatt må derfor avgjøres konkret i hvert enkelt tilfelle. Pensjon kan i seg selv ikke ansees som en særlig grunn som gjør det særlig urimelig å kreve inn eiendomsskatt."*
>
> *Departementet kan ikke se at det foreligger andre grunnlag for kommunen til å frita pensjonister fra eiendomsskatt."*

I *Harboe, Kommentarutgave til eiendomsskatteloven,* uttales det på s. 149 at i enkelte kommuner er det visstnok vanlig å frita pensjonister for eiendomsskatt. Det kan i følge

Harboe trolig forsvares hvis unntaket begrenses til minstepensjonister uten formue, men dersom det også omfatter pensjonister med større inntekter eller formue, antas det at et generelt fritak ikke vil samsvare med loven.

Stavang, Eigedomsskatt, antar på s. 108 at heller ikke minstepensjonister kan fritas på generell basis, og at de uansett ikke kan forvente skattefritak dersom de bor for kostbart og kan finne seg rimeligere boliger.

Oppsummert kan vi si at det er klart at minstepensjonister ikke kan fritas på *generell* basis, fordi det ikke er en særlig grunn i seg selv å være minstepensjonist. De kan i tillegg ha formue som de kan betale eiendomsskatten med. Ut fra lovens ordlyd, formålet, kommentarene i forarbeidene til henholdsvis eiendomsskatteloven og ny skattebetalingslov, samt uttalelsene fra Finansdepartementet referert ovenfor, må det gjøres en *konkret helhetsvurdering*. Dersom minstepensjonister ikke har særlig formue og inntekt som blir skattlagt etter skatteloven, og de heller ikke bor for kostbart, vil det etter vår vurdering kunne være adgang til å sette ned eller ettergi eiendomsskatten i en konkret sak.

Et aktuelt spørsmål er om det i stedet for nedsettelse eller ettergivelse, kan gis *tilskudd* til for eksempel minstepensjonister, og at dette tilskuddet mer eller mindre settes lik eiendomsskatten. Dette spørsmålet vil ikke bli drøftet i sin helhet i denne veilederen, da det vil føre for langt. Men som utgangspunkt kan vi si følgende; etter vår vurdering kan et slikt tilskudd lett anses som en omgåelse av regelen i eiendomsskatteloven, men dette må vurderes konkret i den enkelte sak. Kommunen vil stå fritt til å gi tilskudd til pensjonister, men hvis dette kobles direkte opp mot eiendomsskatten, enten i kommunestyrevedtak eller på annen måte, kan det fremstå som en omgåelse. Dette vil i alle fall gjelde hvis eiendoms-skattekontoret deler ut tilskuddet, tilskuddet tilsvarer eiendomsskatten, og det er utviklet retningslinjer for nedsettelse m.v. som også omhandler tilskudd til eiendomsskatt.

Finansdepartementets uttalelse av 6. januar 1997 er nærliggende å forstå slik at direkte tilskudd til eiendomsskatt ikke er tillatt.

De som har behov for det, og som ikke får innvilget nedsettelse eller ettergivelse, kan eventuelt søke om bostøtte.

2.6 Likebehandlingsprinsippet

Likhetsprinsippet i skatteretten innebærer at likeartede faktiske omstendigheter skal gi like skatterettslige virkninger. Dersom kommunen ettergir skatten til en skattyter med betalingsproblemer, må kommunen også ettergi skatten til andre skattytere som er i en tilsvarende situasjon. Likhetstanken er et såkalt allment rettsprinsipp.

Brudd på likebehandlingsprinsippet vil ikke foreligge dersom en forskjellbehandling skyldes at en skattyter ikke har søkt om nedsettelse/ettergivelse. Kommunen har som utgangspunkt ikke plikt til å vurdere spørsmålet om nedsettelse/ettergivelse når det ikke foreligger søknad.

Det er viktig at det gjøres en konkret helhetsvurdering av om den aktuelle skattyteren skal få satt ned eller ettergitt den utlignede eiendomsskatten. Ofte kan det være nok at vedkommende får utsettelse med betalingen, jf. eiendomsskatteloven § 25. Andre skatteytere i kommunen kan ha innvendinger mot at en annen skattyter får satt ned eller ettergitt skatten når ikke de eller andre får det. Da bør kommunen være trygg på at det er foretatt en forsvarlig vurdering av dette enkelttilfellet, og at vedtaket ikke er i strid med likebehandlingsprinsippet.

2.7 Særlig om juridiske personer og næringsdrivende

Hvis skattyter er en juridisk person, vil rimelighetsgrunner knyttet til fysiske personer som regel ikke være relevante. Unntak kan tenkes i mindre virksomheter hvor sykdom, dødsfall el. fører til alvorlige problemer. For øvrig vil det som er sagt ovenfor i punkt 2.4 om skade på bygning m.v. også være relevant i forhold til juridiske personer.

Skattefordeler som innvilges en eller flere bestemte foretak som driver næringsvirksomhet (økonomisk virksomhet), vil i visse tilfeller kunne reise spørsmål i forhold til EØS-reglene om offentlig støtte. Etter EØS artikkel 61 (1) vil offentlig støtte som gis til et eller flere bestemte foretak, som vrir eller truer med å vri konkurransen, rammes av regelverket i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom landene i EØS-området. En forutsetning for å rammes av EØS-regelverket, er blant annet at skattefordelen i realiteten tilgodeser en eller flere foretak. Med dette menes at skattefordelen må være selektiv i forhold til dens virkning.
I den grad skattefordelen er mer generell og lik for alle, vil det normalt ikke oppstå noe "EØS-problem". Den nærmere grensen i forhold til vilkårene i EØS artikkel 61, må avgjøres konkret.

I den grad den økonomiske fordelen rammes av EØS-regelverket, er utgangspunktet at støtten er forbudt. Unntak fra dette forbudet kan besluttes av ESA dersom de etter forutgående notifikasjon har godkjent fordelen for å likevel være forenlig med EØS-avtalen, jf. art. 61 (3) som utdypes i særlige retningslinjer. En annen mulighet for at støtten kan bli lovlig, og uten behov for notifikasjon, er at støtten faller innenfor særlige regler (forordninger) om gruppefritak. Dette siste er særlig aktuelt dersom støtten er bagatellmessig, ved at skattefordelen som mottas, ikke sammen med øvrig støtte, utgjør mer enn en totalverdi på 200.000 euro (tilsvarende ca. NOK 1,7 millioner) i løpet av de siste tre årene.

Det vises for øvrig til EØS regelverket.

2.8 Oppsummering

Det skal på bakgrunn av ovennevnte mye til for at en skatteyter oppfyller lovens krav for å få satt ned eller ettergitt eiendomsskatten. Et eksempel er at han på grunn av sykdom har fått reduserte inntekter og i tillegg ikke har formue å betale eiendomsskatten med. Pensjonister, herunder minstepensjonister, kan ikke få satt ned eller ettergitt skatten på generell basis. Det må også for en pensjonist foreligge en særlig grunn og denne må gjøre det særlig urimelig å kreve inn hele skatten. Det er en konkret helhetsvurdering som skal ligge til grunn for avgjørelsen. Likebehandlingsprinsippet, herunder en svekkelse av allmenn betalingsmoral, er et moment i denne vurderingen.

3. Fremgangsmåte for nedsettelse eller ettergivelse

3.1 Vedtakskompetansen

Eiendomsskatteloven § 28 bestemmer at det er formannskapet som fatter avgjørelse om nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt. Avgjørelsen kan ikke delegeres til andre organer, men formannskapet kan treffe sin avgjørelse på grunnlag av innstilling utarbeidet av andre.

Tidligere var det en regel i eiendomsskatteloven § 28 andre ledd om at utvalget som er nevnt i tidligere skattebetalingslov § 42 skal ha hatt anledning til å si sin mening før formannskapet fatter vedtak i saker om nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt. Denne regelen ble opphevet med virkning fra 1. januar 2009. Det er således ikke lenger en plikt til å la skatteutvalget uttale seg før vedtak fattes av formannskapet, se Ot.prp. nr. 83 (2004-2005) punkt 28 Merknader til endringer i andre lover.

Det er med virkning fra 1. januar 2009 et skatteutvalg for hvert skattekontor, og det er et skattekontor for hver region, jf. ny skattebetalingslov § 15-1 (3) og ligningsloven § 2-1. Siden det ikke lenger er et skatteutvalg i hver kommune, er det ikke lenger naturlig med uttalelse fra skatteutvalget. I praksis vil formannskapet kunne treffe vedtak på bakgrunn av skatteoppkreverens innstilling i saken, men det er ikke noen plikt til å etterspørre slik innstilling.

3.2 Ikke vilkår om søknad

Det er ikke noe vilkår for nedsettelse eller ettergivelse at den skattepliktige selv søker om dette, men det vil naturligvis være det vanlige.

Eiendomsskattekontoret eller formannskapet kan for eksempel av eget tiltak fremme forslag om at visse eiendommer som er rammet av naturkatastrofer får satt ned eller ettergitt eiendomsskatt.

Videre er det er ikke noe pålegg om at kommunen skal sikre at søknader fra særskilte skattytere kommer inn, slik at det vanlige vil være at kun søknader som kommer inn blir behandlet.

3.3 Ikke generelle vedtak om nedsettelse eller ettergivelse

Som det fremgår av brevet fra Finansdepartementet referert i punkt 2.5 ovenfor, er det ikke adgang til å fatte generelle vedtak om nedsettelse eller ettergivelse av utlignet eiendomsskatt. Hvert enkelt tilfelle må vurderes for seg.

3.4 Vedtaket må fattes for ett år om gangen

Vedtaket om nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt fattes for *ett år om gangen*. Det vil si det må fattes et nytt vedtak, normalt etter søknad, hvert år. Vilkårene vil da måtte vurderes på nytt på det aktuelle tidspunktet.

Bakgrunnen for at det må fattes årlige vedtak, er først og fremst at det er snakk om å unnlate å kreve inn utlignet skatt, og at ettergivelse med virkning flere år frem i tid eller ubegrenset, vil langt på vei være et generelt fritak. (Fritaksadgangen er meget begrenset, jf. §§ 5 og 7. Dersom lovgiver hadde ment at det skulle være adgang til vedtak med virkning lenger enn ett år, eller så lenge den aktuelle situasjonen eller behovet forelå, måtte dette etter vår vurdering ha kommet klart frem i lov eller forarbeider.)

3.5 Klage

Eiendomsskatteloven § 19 gir skattyteren rett til å klage på den utskrevne eiendomsskatten. Det er ikke gitt tilsvarende klar angivelse av klagerett på formannskapets vedtak om at eiendomsskatten ikke settes ned eller ettergis. Som nevnt i punkt 1 ovenfor er forvaltningsloven gitt alminnelig anvendelse på eiendomsskattesaker. Vi legger derfor til grunn at dette innebærer at det også vil foreligge en klagerett på vedtak om nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt etter § 28.

Det neste spørsmålet blir da til hvilket organ skal skattyter klage på et negativt vedtak. Forvaltningsloven § 28 andre ledd første setning lyder:

> *«For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget, eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget».*

I praksis vil denne bestemmelsen medføre at kommunestyret selv tar slike klager i de fleste kommuner. Hvis kommunestyret mener at klager kan behandles av en klagenemnd med den nødvendige faglige og politiske kompetanse, kan det neppe være noe hinder for det. Om

kommunestyret bestemmer det, kan klageorgan eksempelvis være den klagenemnd som er oppnevnt av kommunestyret i medhold av eiendomsskatteloven § 20.

3.6 Retningslinjer

For å sikre likebehandlingen av søknader om nedsettelse eller ettergivelse, kan det være hensiktsmessig at det utarbeides retningslinjer for formannskapets behandling. Se om likebehandlingsprinsippet ovenfor i punkt 2.6.

3.7 Søknadsskjema

Flere kommuner har utarbeidet skjema for søknad om nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt. Vi anbefaler et slikt skjema, fordi det vil gjøre saksbehandlingene enklere ved at formannskapet for eksempel får alle nødvendige opplysninger med en gang for å kunne behandle søknaden. De opplysninger som må være med er;

- personalia (navn, adresse, fødselsnummer)
- om tidligere søkt, og ev. når
- Gnr., Bnr., Fnr., Seksj.nr.
- stilling
- sivilstand
- navn og fødselsnummer for ektefelle/samboer
- inntekt (ev. samboers/ektefelles/partners inntekt) per måned inndelt i poster
- formue, herunder både boligformue og annen formue (bankinnskudd, verdipapirer m.v.)
- antall forsørgede og deres alder
- opplysning om skatten er basert på selvangivelse eller skjønnsligning
- boform
- hvilke krav som søkes ettergitt
- begrunnelse for søknaden

Alle opplysningene om økonomiske forhold må være dokumentert. Til denne veilederen følger et eksempel på søknadsskjema som er anonymisert. I tillegg til det som framgår av skjemaet, bør det fremgå flere opplysninger om formue, herunder boligformue. Samme skjema kan også brukes i forhold til utsettelse av eiendomsskatt, jf. punkt 4 og 5 nedenfor. Overskriften endres da til å omfatte utsettelse.

4. Gjeldende regler for betalingsutsettelse av eiendomsskatt

Som nevnt i punkt 1 ovenfor, vil eiendomsskatteloven § 28 også kunne gi hjemmel for betalingsutsettelse av eiendomsskatten. Det er *langvarige* utsettelser som kan gis etter § 28, mens for mer *kortvarige* utsettelser, er § 25 andre ledd anvendelig.

Grunnlaget for at det må være hjemmel for utsettelse i tillegg til nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt etter § 28, er en "fra det mer til det mindre" betraktning.

5. Vilkår for betalingsutsettelse

Betalingsutsettelser etter § 28 vil det ikke være hjemmel for dersom det ikke foreligger særlige grunner som gjør det særs urimelig å ikke gi utsettelse med betalingen. Det vil ikke være noe rettskrav på å få utsettelse, og det må avgjøres etter en konkret helhetsvurdering. Se nærmere drøftelsen ovenfor i punkt 2, som vil gjelde for utsettelse så langt den passer.

Kortvarige betalingsutsettelser vil kunne gis med hjemmel i eiendomsskatteloven § 25 andre ledd, og bestemmelsen lyder:

> *"Skatteinnkrevjaren kan i særlege høve gjeva utsetjing."*

Det er således bare i særlige tilfeller at skatteinnkreveren kan gi utsettelse med betalingen av eiendomsskatt. Dette er ikke et like strengt vilkår som etter § 28, slik at det skal mindre til å gi kortvarige betalingsutsettelser enn nedsettelse eller ettergivelse.

Utsettelse kan være hensiktsmessig når det synes aktuelt med nedsettelse eller ettergivelse etter eiendomsskatteloven § 28, eller når det er grunn til å regne med at en begjæring om overtakst vil bli tatt til følge.

Ved dødsfall vil vi som tidligere nevnt anta det er mest aktuelt med utsettelse til boet er overtatt til privat skifte, eller det er åpnet offentlig skifte. Vi kan ikke se at det uten videre vil foreligge hjemmel for at arvingene skal få satt ned eller ettergitt skatten.

6. Fremgangsmåte ved betalingsutsettelse

For langvarige betalingsutsettelser etter § 28, vil det som er sagt ovenfor i punkt 3 om fremgangsmåten ved nedsettelse eller ettergivelse gjelde tilsvarende så langt det passer.

For mer kortvarige betalingsutsettelser, bestemmer § 25 andre ledd at det er skatteinnkreveren som avgjør om det skal gis utsettelse.

7. Vedlegg

1. Lov om eigedomsskatt til kommunane §§ 25 og 28
2. Skattebetalingsloven av 17. juni 2005 nr. 67 § 15-1
3. Kortfattet informasjon om utsettelse, nedsettelse og ettergivelse (som for eksempel kan legges ut på kommunens nettsider)
4. Eksempel på skjema for søknad om (utsettelse), nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt

-o0o-

Kontoradresse: Haakon VIIs gate 9, 0161 Oslo
Postadresse: Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo

Telefon: 24 13 26 00

ks@ks.no
www.ks.no

Foto: www.photos.com

7. kapitlet. - Oppgjerd og innkrevjing.

Vedlegg 1

§ 24. Eigedomsskatten skal svarast til skatteinnkrevjaren i den kommunen der skatten er utskriven.

§ 25. Eigedomsskatten skal ytast i terminar så som kommunestyret fastset.

Skatteinnkrevjaren kan i særlege høve gjeva utsetjing.

Eigedomsskatten skal ytast til fastsett tid og med dei summane som først er fastsette, endå om det er sendt inn klage over utskrivinga eller utskrivingsgrunnlaget, eller dei står under prøving for ein klageinstans eller domstolane.

§ 26. Av eigedomsskatt som ikkje er oppgjord seinast rette betalingsdagen, eller vert betalt attende, skal det svarast rente i samsvar med reglar som Kongen gjev.

0 Endra med lov 12 juni 1987 nr. 42, 21 des 1990 nr. 64.

§ 27. Forfalt eigedomsskatt er sikra med lovpant i eigedomen etter pantelova § 6-1. Kravet er også tvangsgrunnlag for utlegg. Eigedomsskatten kan krevjast inn av kommunekasseraren etter reglane for innkrevjing av skatt.

0 Endra med lover 8 feb 1980 nr. 2, 26 juni 1992 nr. 86, 17 juni 2005 nr. 67 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 21 des 2007 nr. 1616).

8. kapitlet. - Ymse føresegner.

§ 28. Gjer særlege grunnar at det kom til å verta særs urimeleg om heile eigedomsskatten vart innkravd, kan skatten setjast ned eller ettergjevast av formannskapet.

0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 67 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 21 des 2007 nr. 1616), 19 juni 2009 nr. 51.

Vedlegg 2

Lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).

Kapittel 15 Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse - lempning

§ 15-1. *Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til skyldneren*

(1) [1] Når noen på grunn av dødsfall, særlig alvorlig sykdom eller lignende årsaker er midlertidig ute av stand til å innfri sine skatte- og avgiftsforpliktelser, og det vil være uforholdsmessig tyngende å fortsette innkrevingen, kan det gis utsettelse med betalingen. Er betalingsevnen varig svekket, kan skatte- og avgiftskravet settes ned eller frafalles. For skatte- og avgiftskrav som nevnt i § 1-1 annet ledd bokstav a kan endelig avgjørelse om å sette ned eller frafalle skatte- eller avgiftkravet først treffes når ligning er foretatt. [2]

(2) Avgjørelser som nevnt i første ledd treffes av innkrevingsmyndighetene. [3] Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet fastsetter nærmere regler om innkrevingsmyndighetens kompetanse.

(3) I skattesaker treffes avgjørelser etter første ledd av skatteutvalget etter innstilling fra skatteoppkreveren. [4] I saker som gjelder ettergivelse av skatt for mer enn kr 200.000, blir likevel avgjørelsen å treffe av departementet etter forslag fra skatteutvalget. Det skal være ett skatteutvalg for hvert skattekontor. [5] Departementet kan gi forskrift [6] om oppnevning og organisering av skatteutvalgene. For skattytere som utelukkende skal betale statsskatt, kan departementet bestemme at avgjørelse som nevnt i dette ledd kan legges til andre organer.

0 Endret ved lov 14 des 2007 nr. 110. Endres ved lov 15 des 2006 nr. 85 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

1 Sml. lov 26 mars 1999 nr. 14 (sktl.) kap. 17.

2 Jfr. lov 13 juni 1980 nr. 24 (lignl.) kap. 8 og 9.

3 Jfr. kap. 2.

4 Jfr. § 3-3 (1).

5 Jfr. lignl. § 2-1 (1).

6 Jfr. lov 10 feb 1967 § 2 og kap. VII.

Vedlegg 3

Utsettelse, nedsettelse eller ettergivelse av eiendomsskatt

Skattyter kan søke skatteinnkreveren om kortvarig utsettelse med betaling av utlignet eiendomsskatt, og formannskapet om langvarig utsettelse, nedsettelse eller ettergivelse.

En grunn til nedsettelse eller ettergivelse kan være at skattyter på grunn av sykdom har fått reduserte inntekter og i tillegg ikke har formue å betale eiendomsskatten med. Et annet eksempel kan være brann eller annen ødeleggelse av bygningen før omtaksering. Utsettelse kan for eksempel være aktuelt til et dødsbo er overtatt til privat skifte eller det er åpnet offentlig skifte.

(Retningslinjer finner du her .....)

(Søknadsskjema finner du her .....)

Søknad om nedsettelse / ettergivelse av utlignet eiendomsskatt

År	Tidligere søkt ☐ Ja ☐ Nei	Hvis ja, når ?	Gnr.	Bnr.	Fnr.	Seksj.nr

Søkers personalia	Etternavn - fornavn - mellomnavn			Fødselsnr. (11 siffer)
	Adresse	Postnr.	Poststed	Tlf.

Sivilstand	☐ Gift	☐ Samboer	☐ Ugift	☐ Gift, lever adskilt	☐ Separert	☐ Skilt	☐ Enke/ enkemann
Ektefelle/ samboer	Etternavn - fornavn – mellomnavn					Fødselsnr. (11 siffer)	
Hjemme-værende barn		Fødselsdato			Fødselsdato		
		Fødselsdato			Fødselsdato		

BOFORHOLD

Kryss av for aktuell boform	☐ Leilighet	☐ Villa	Gårdsnr | Bruksnr | Festenr
	☐ Leilighet - borettslag	Hvilket borettslag	Ant rom | Ant kvm
	☐ Annet boforhold	Spesifiser	Gårdsnr | Bruksnr | Festenr

ØKONOMISKE FORHOLD

Inntekter pr. måned		Søker	Ektefelle/samboer	Dokumenteres med
Inntekter	Brutto arbeidsinntekt	Kr.	Kr.	Siste lønnslipp
	Brutto trygd/stønader fra trygdekontor	Kr.	Kr.	Siste trygdeutbetaling
	Boligtilskudd fra trygdekontoret	Kr.	Kr.	Siste trygdeutbetaling
	Barnetrygd	Kr.	Kr.	
	Barnebidrag	Kr.	Kr.	Bidragsavtale
	Husbankens bostøtte kr. ..... pr. år	Kr.	Kr.	Stønadsbrev
	Andre inntekter / leieinntekter / renteinntekter / privat pensjon o.l.	Kr.	Kr.	Relevant dokumentasjon
SUM INNTEKTER – BRUTTO		Kr.	Kr.	
SUM BANKINNSKUDD, VERDIPAPIR M.V.		Kr.	Kr.	

ANDRE FORHOLD

Her kan du gjøre rede for andre forhold du mener har betydning for søknaden	

Husk at alle opplysninger om økonomiske forhold MÅ dokumenteres. Søknader som er ufullstendig utfylt og/eller mangler nødvendig dokumentasjon kan bli returnert til søker. Spørsmål vedrørende utfylling rettes til kemnerkontoret. Om nødvendig, bruk baksiden av skjemaet

Sted, dato	Søkers underskrift	Ektefelle/samboers underskrift

SØKNAD FRA EIDET BUTIKKDRIFT AS OM TILSKUDD OG LÅN

Saksbehandler:	Åsa Elvik	Arkiv: 223
Arkivsaksnr.:	17/379	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
39/17	Formannskapet	15.06.2017
31/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:

1. Søknad om tilskudd:

Søknaden fra Eidet Butikkdrift AS om kr 150 000 i tilskudd til reiselivsprosjekt

Avslås

Avslaget er begrunna i at søknaden ikke er i tråd med regelverket for Kommunalt næringsfond § 5 siste ledd om at det som hovedregel ikke gis tilskudd til investeringer.

2. Søknad om lån:

Søknaden fra Eidet Butikkdrift AS om kr 750 000 i lån til investeringer i reiselivsanlegg innvilges delvis, og Eidet Butikkdrift AS tilbys lån inntil

kr 500 000 (kronerfemhundretusen)

til bygging av reiselivsanlegg ihht prosjektbeskrivelse.

Tilbudet om lån forutsetter at prosjektet fullfinansieres. Lånet begrenses oppad til 10% av faktisk totalkostnad. Tilbudet gjelder i ett år fra søker har mottatt melding om vedtak.

Lånet belastes Strategisk næringsfond.

Til sikkerhet for lånet forutsettes pant i den nye driftsygningen til Eidet Butikkdrift AS, med prioritet etter eventuelle banklån.

Lånet utbetales mot underskrevne dokumenter og tinglyst pantobligasjon.

Lånet er avdragsfritt i 3 år, og nedbetales deretter over 7 år med like store månedlige avdragsterminer. Rente påløper fra utbetalingsdato med for tiden 3,5% p.a., og betales løpende månedlig i hele låneperioden. Omkostninger ved åpning av lånet fratrekkes før utbetaling.

Tilbud om lån er gitt med hjemmel i Bø kommunes «Regelverk for Strategisk næringsfond». De opplysningene som framkommer i søknaden og i saksframlegget, er vilkår for tilbud om

lån. Vedtak om lån kan helt eller delvis omgjøres før utbetaling i henhold til § 15 i «Regelverk for Strategisk næringsfond» (vedlagt).

Klageadgang
Søker har i henhold til Forvaltningslovens § 28 anledning til å påklage avgjørelsen innen 3 uker fra søker er gjort kjent med vedtaket. Klageskjema med nærmere opplysninger ligger vedlagt vedtaket.

Saksutredning:

Eidet Butikkdrift AS søker om tilskudd og lån til en investering med flere elementer. Søknad om lån og søknad om tilskudd er fremmet under ett, og behandles som ei sak, men med to ulike vedtak.

Eidet Butikkdrift AS driver i dag Jokerbutikken på Eidet. Butikken har tradisjonell varehandel med noen tilleggstjenester, slik som leveranser av proviant, propan og oljeprodukter. Bedriften eies av Ståle Hanssen, Per Arne Jacobsen og Beate Ingebrigtsen. Ingebrigtsen er daglig leder.

Bedriften planlegger nå å investere i nytt butikkbygg. Søkerne skriver i søknaden at «På grunn av slitasje og jevn økning i omsetting de siste årene er det behov og lønnsomhet i å investere i nytt bygg.» Bygget er ferdig prosjektert og blir 250 kvm større enn det eksisterende bygget. Bygget er prosjektert med ei total kostnadsramme på om lag 18,2 millioner kroner.

I prosjektet inngår flere andre elementer, blant annet en reiselivssatsing som det søkes om kommunalt lån og tilskudd til. Noen av de øvrige elementene i prosjektet er forretningshemmeligheter som utelates i drøftinga for at saksframlegget skal kunne være offentlig. Den videre drøftingen vil derfor konsentrere seg om reiselivssatsinga.

I reiselivsdelen av prosjektet inngår 2 utleieenheter i tilknytning til den nye butikken, samt servicerom og sykkelutleie. Videre planlegges det oppstillingsplass for bobiler med serviceområde nede ved fjorden. I prosjektbeskrivelsen inngår dessuten en idé om å etablere en turistinformasjon i tilknytning til butikken. Søkeren skriver at dette arbeidet er i en tidlig fase og vil organiseres som et eget prosjekt. Rådmannen oppfatter ikke at dette elementet er en forutsetning for resten av prosjektet. Spørsmålet om turistinformasjon må behandles som en egen sak, og denne delen av prosjektet holdes derfor utenom den øvrige reiselivssatsinga. Det foreligger ingen kommunale planer om etablering av bemanna turistinformasjon per nå.

Søkerne har lagt fram følgende kostnads- og finansieringsplan for reiselivsdelen av prosjektet:

Kostnadsplan

Side 1/1

Budsjettpost	2017	2018	2019	2020	2021	SUM
01. 14,7% av nytt driftsbygg (reiselivsandel)	2 676 133					2 676 133
02. Fundamentering oppstillingsplasser	2 464 958					2 464 958
03. Kommersialisering og markedslansering	300 000					300 000
SUM kostnader	**5 441 091**					**5 441 091**

Finansieringsplan

Side 1/1

Finansieringspost	2017	2018	2019	2020	2021	SUM
04. Tilskudd fra Innovasjon Norge (søkt om 33%)	1 795 560					1 795 560
06. Lån fra Innovasjon Norge	1 795 560					1 795 560
03. Lån DNB (søkt om 33%)	458 413					458 413
05. Egenandel	491 558					491 558
01. Tilskudd fra næringsfondet i Bø kommune	150 000					150 000
02. Næringslån fra Bø kommune	750 000					750 000
SUM finansiering	**5 441 091**					**5 441 091**

Rådmannen presiserer at kostnader til kommersialisering og markedsarbeid anses som driftskostnader som ikke er støtteberettiget hverken for lån eller tilskudd.

Drøfting:

Kommuneplanens Samfunnsdel tar til orde for fortetting og styrking av sentrene i Bø. I dette perspektivet er det et samfunnsgode at det er dagligvarehandel i alle de tre sentrene i kommunen. Regnskapene viser jevn omsetningsøkning for Joker-butikken på Eidet, og eiere og drivere skal ha honnør for å ville satse og utvikle tilbudet videre.

Reiselivet i Vesterålen vokser. Visit Vesterålen rapporterer at det per nå er underkapasitet når det gjelder overnatting, særlig om sommeren. Etablering av nye tilbud innenfor reiseliv er derfor viktig for at Bø både er med på å skape og samtidig dra nytte av en framtidig vekst. Rådmannen kan derfor ikke se at det vil være konkurransevridende å støtte reiselivsdelen av prosjektet med lån og/eller tilskudd. I tillegg kommer at flere av reiselivsaktørene i Bø har fått ulike former for kommunal bistand tidligere.

Reiselivssatsinga som Eidet Butikkdrift planlegger, framstår som spennende. Samtidig er denne delen av prosjektet trolig forbundet med større risiko enn investeringa i nytt butikkbygg isolert sett. Rådmannen mener dette taler for å støtte prosjektet med kommunalt lån og/eller tilskudd. Ett av formålene med Strategisk Næringsfond er nettopp å bidra til å utløse næringsprosjekter som ellers ikke ville ha blitt realisert.

Rådmannens vurdering:

Alle søknader om næringsstøtte i form av lån og/eller tilskudd skal vurderes ut fra hhv Regelverk for Strategisk næringsfond og Regelverk for Kommunalt næringsfond. Søknad om lån og tilskudd vurderes hver for seg i det følgende:

Søknad om tilskudd:
Det er for tida kr 270 000 tilgjengelig på Kommunalt næringsfond for nye prosjekter i 2017.

I Regelverk for Kommunalt næringsfond § 5 siste ledd står det at «Som hovedregel gis det ikke støtte til investeringer. Investeringer kan støttes ved lån fra Strategisk næringsfond.» Regelverket ble vedtatt av kommunestyret høsten 2016, og regelen er ikke fraveket etter det.

Prosjektet som ligger til grunn for søknaden fra Eidet Butikkdrift AS, framstår som godt og gjennomarbeidet. En ny butikk på Eidet vil være et gode for hele Bø, og reiselivssatsingen er spennende. Likevel finner ikke rådmannen at det er noen forhold ved søknaden som tilsier at hovedregelen om at det ikke gis tilskudd til investeringer, skal fravikes.

Rådmannens innstilling er dermed at søknaden om tilskudd avslås. Se ellers innstillinga foran.

Søknad om lån:
På Strategisk næringsfond er det nå om lag kr 1 400 000 disponibelt for nye utlån. (Prognosen forutsetter innfrielse av midlertidig lån fra Radio Bø på kr 300 000; lånet forfaller i sin helhet 30.06.17.)

Eidet Butikkdrift søker om kr 750 000 i lån fra Bø kommune. De søker også Innovasjon Norge om tilskudd og lån (hver 33% av totalkostnaden i prosjektet).

Rådmannen anser at søknaden fra Eidet Butikkdrift AS er i tråd med formålet med Strategisk næringsfond som blant annet er å «bidra til å styrke og videreutvikle næringslivet og arbeidsmarkedet i Bø kommune». Reiselivet vokser i Vesterålen, og etablering av nye tilbud er viktig for at også Bø skal kunne ta del i veksten.

Rådmannen vurderer videre at søknaden innfrir tildelingskriteriene i regelverkets § 4. De konkurransemessige sidene er særskilt drøfta ovenfor.

Siden de ulike delene av prosjektet henger sammen, er det utfordrende å vurdere økonomien for de enkelte delene for seg. Det er dessuten også en del av forretningsplanen at de enkelte delene skal dra veksler på hverandre, for eksempel når det gjelder bemanning. Søkerne skriver selv at de anser reiselivssatsinga som den delen av prosjektet med størst risiko.

Søkerne har lagt fram driftsregnskap for de to foregående år, og driftsbudsjett for inneværende og kommende tre år. Regnskapet for butikkdrifta viser at selskapet har omsetningsvekst og driver med overskudd. Driftsbudsjettet tar utgangspunkt i erfaringstall fra andre aktører i regionen, samt det som framstår som moderate beleggprognoser med en jevn årlig vekst.

I sum framstår søknaden som gjennomtenkt og gjennomarbeida, og rådmannen finner ingen forhold som taler mot at søknaden skal innvilges.

Ihht regelverket § 11 skal lån fra Strategisk Næringsfond som hovedregel ikke overstige 10% av samlet kapitalbehov, og skal heller ikke overstige prosjektets egenkapital. Som hovedregel er maksimalt lån kr 500 000. I særlige tilfeller kan det innvilges lån med høyere beløp.

I kostnadsplanen inngår utgifter til kommersialisering og markedsføring som rådmannen anser som driftskostnader. Disse kostnadene godkjennes ikke, og det totale finansieringsbehovet er dermed 5 141 091. Kommunestyret har nylig lagt til grunn (i søknad fra Fred Tore Fagereng og Jenny Johnsen Tande) at eventuelt tilskudd fra Innovasjon Norge teller som egenkapital, og rådmannen legger dermed til grunn at egenkapitalkravet er innfridd også i søknaden fra Eidet Butikkdrift AS.

Eidet Butikkdrift AS søker om kr 750 000 i lån; kr 250 000 mer enn maksgrensa i regelverket. Denne grensa har kommunestyret fraveket ved tre anledninger; i sakene til Framsikt, Eventyr AS og Rune Både. Maksgrensa ble ikke fraveket ved behandlinga av søknadene fra Snarsetværing AS og Albrigtsen Maritime SUS.

Ut fra disse tidligere sakene kan ikke rådmannen se at det er presedens for å fravike beløpsgrensa i behandlinga av søknaden fra Eidet Butikkdrift AS. En slik beslutning må i tilfelle fattes politisk.

Rådmannen tilrår derfor at søknaden fra Eidet Butikkdrift delvis innfris, og at bedriften tilbys et lån på inntil kr 500 000 forutsatt at prosjektet fullfinansieres. Se ellers forslag til vedtak foran.

Straume,
8. juni 2017

Gundar Jakobsen
Rådmann

Tor Andersen
Kultur- og næringssjef

Vedlegg: På mappa – søknad med vedlegg

BØ KOMMUNES AREALPLAN 1 RUNDE

Saksbehandler:	Rune Dahl	Arkiv: 141
Arkivsaksnr.:	17/87	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
40/17	Formannskapet	15.06.2017
33/17	Kommunestyret	22.06.2017

Innstilling:

Med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 11-14, sendes kommuneplanens arealdel på høring og legges ut til offentlig ettersyn.

Kommunestyret delegerer myndighet til Rådmann til å rette faktiske feil i høringsdokumentene.

Saksutredning:

Etter en omfattende prosess er kommuneplanens arealdel nå klar for å sendes på høring. Forslaget bygger på kommuneplanens samfunnsdel og planstrategien for arealdelen.

Arealdelen består av flere dokumenter som henger sammen, og de må leses i helhet. Rådmannen finner derfor ikke grunn til en omfattende gjennomgang i saksutredninga, men vil bare gjøre noen presiseringer:

Det er lagt fram ei omfattende konsekvensutredning i tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser. Konklusjonene i konsekvensutredninga er i all hovedsak lagt til grunn i plankartet og bestemmelsene, med noen unntak. Unntakene er begrunna i at rådmannen etter ei samla vurdering har valgt å legge avgjørende vekt på andre hensyn, slik som de overordna målene i kommuneplanens samfunnsdel om å stoppe befolkningsnedgangen og bidra til å skape flere arbeidsplasser i kommunen.

Delegeringen til Rådmann på retting av faktiske feil går på hovedsakelig dato og planer/stedsnavn og har ingen betydning for planen i sin helhet.

Straume 09.06.2017

Gundar Jakobsen	Rune Dahl
Rådmann	Teknisk sjef

Vedlegg:
Bestemmelser og retningslinjer
Planbeskrivelse
Konsekvensutredning
ROS analyse

Plankart
Temakart